

Opis stosowanych metod wyceny aktywów i pasywów oraz zasady ewidencji zdarzeń i operacji gospodarczych

SPIS TREŚCI

1. Zespół „0” AKTYWA TRWAŁE.
2. Zespół „1” ŚRODKI PIENIĘŻNE, RACHUNKI BANKOWE ORAZ INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE.
3. Zespół „2” ROZRACHINKI I ROSZCZENIA.
4. Zespół „3” MATERIAŁY I TOWARY.
5. Zespół „4” KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW I ICH ROZLICZENIE.
6. Zespół „5” KOSZTY WEDŁUG TYPÓW DZIAŁALNOŚCI I ICH ROZLICZENIE.
7. Zespół „6” PRODUKTY I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE.
8. Zespół „7” PRZYCHODY I KOSZTY ZWIĄZANE Z ICH OSIĄGNIĘCIEM.
9. Zespół „8” KAPITAŁY (FUNDUSZE), FUNDUSZE SPECJALNE, REZERWY I WYNIK FINANSOWY.

ZESPÓŁ „0” AKTYWA TRWAŁE

Ogólna charakterystyka kont zespołu 0

Konta zespołu 0 „Aktywa trwałe” służą do ewidencji składników majątku trwałego zarówno rzeczowego, jak i finansowego. Obejmują one:

- środki trwałe - konto 011, 012;
- wartości niematerialne i prawne konto - 024, 025;
- papiery wartościowe konto – 032;
- odpisy umorzeniowe oraz z tytułu trwałej utraty wartości środków trwałych - konto 071, 072;
- odpisy umorzeniowe oraz z tytułu trwałej utraty wartości wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji w nieruchomości i prawa - konto 074, 075;
- środki trwałe w budowie - konto 080, 082, 083;
- zaliczki na środki trwałe w budowie - konto 081.

Konta zespołu 0 służą również do ewidencji pozabilansowych składników majątku trwałego - konto 093, 094, 095, 096.

Konto 011 „Środki trwałe”

Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, środkami trwałymi (za wyjątkiem zaliczanych do „inwestycji” na mocy art. 3 ust. 1 pkt 17 - ujmowanych na koncie 04) są rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, spełniające następujące warunki:

- przewidywany okres ich ekonomicznej użyteczności (okres w którym w wyniku używania jednostka będzie osiągała korzyści ekonomiczne) jest dłuższy niż rok,
- są kompletne, zdatne do użytku,
- są przeznaczone na potrzeby jednostki, tj. będą służyć realizacji celów statutowych jednostki określonych w dokumentacji jednostki (umowie, statucie, wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub innej ewidencji wymaganej przepisami prawa).

Do środków trwałych zalicza się w szczególności:

1. nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
2. maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
3. ulepszenia w obcych środkach trwałych,
4. inwentarz żywy.

Akademia Pomorska w Słupsku zawiera szczegółowy podział środków trwałych na następujące grupy:

- 1 – Budynki,
- 2 - Budowle,
- 3 - Kotły i maszyny energetyczne,
- 4 - Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
- 5 - Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
- 6 - Urządzenia techniczne,
- 7 - Środki transportu,
- 8 - Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- 10 – Grunty.

Po stronie Wn konta 011, 012 „Środki trwałe” ewidencjonowane są zwiększenia stanu i wartości początkowej środków trwałych.
Z kolei **po stronie Ma konta 011, 012** księguje się zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych.

Konto 011, 012 może wykazywać wyłącznie saldo debetowe, które odzwierciedla wartość początkową środków trwałych, w tym ulepszeń w obcych środkach trwałych (stanowiących odrębne obiekty inwentarzowe).

Wartość początkowa ŚT pomniejszona o dokonane narastająco odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe zaewidencjonowane na stronie Ma konta 071, 072 będzie podlegać wykazaniu w bilansie jako wartość księgową (netto) środków trwałych jednostki.

Dla potrzeb ewidencji szczegółowej Akademia Pomorska wykorzystuje program komputerowy firmy Softam Sp. z o.o. s.k. Krzysztof Kurkowiak który zawiera się:

- **karty identyfikacyjne ilościowo-wartościowe**, zawierające przykładowo: nazwę środka trwałego i nadany mu numer inwentarzowy, podstawowe dane techniczne, wartość początkową, miejsce użytkowania, stawkę amortyzacji,
- **księgi inwentarzowe**, zawierające informacje o poszczególnym środku trwałym (analogicznie jak karta identyfikacyjna); wpisy do księgi powinny być dokonywane w porządku chronologicznym, a numer pozycji wpisu w księdze powinien stanowić człon numeru inwentarzowego obiektu, umieszczanego po numerze (symbolu) nadanym mu na podstawie KŚT,
- **tabele amortyzacyjne lub umorzeniowe**, prowadzone w układzie przewidzianym w KŚT i zawierające indywidualne dane każdego obiektu dotyczące wartości początkowej, przyjętej stawki amortyzacyjnej lub umorzeniowej, miesięcznej i rocznej kwoty amortyzacji lub umorzenia; na podstawie tabeli powinno być możliwe ustalenie zbiorczych danych w zakresie wartości początkowej i odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych środków trwałych na początek roku obrotowego, ich zmian zachodzących w ciągu roku, jak również stanu tych wielkości na koniec roku obrotowego.

Księgi pomocnicze dla środków trwałych prowadzi się w formie tabel amortyzacyjnych oraz obiektów inwentarzowych. Okresowo dokonuje się uzgodnień pomiędzy wartością brutto a saldami i obrotami konta 011, wartością umorzenia a saldami i obrotami kont 071 oraz pomiędzy umorzeniem rocznym a wartością amortyzacji w zespole „4” Koszty rodzajowe.

Konto 024 „Wartości niematerialne i prawne”

W myśl definicji zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości, przez wartości niematerialne i prawne rozumie się nabyte przez jednostkę (zakupione, otrzymane jako aport lub nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny), zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:

- 1) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- 2) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- 3) know-how (równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej albo organizacyjnej).

Należy dodać, iż w przeciwieństwie do środków trwałych, wartości niematerialne i prawne nie podlegają ulepszeniu (art. 31 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

Po stronie Wn konta 024 ewidencjonowane są zwiększenia stanu i wartości początkowej poszczególnych tytułów wartości niematerialnych i prawnych. Z kolei **po stronie Ma konta 024** księguje się zmniejszenia stanu i wartości początkowej poszczególnych tytułów.

Wartość salda debetowego konta 024, pomniejszona o dokonane narastająco odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe zaewidencjonowane na stronie Ma konta 074, będzie podlegała wykazaniu w bilansie jednostki jako wartość księgowa (netto) aktywów zaliczanych do wartości niematerialnych i prawnych.

Przepis art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości nakłada obowiązek prowadzenia dla wartości niematerialnych i prawnych kont ksiąg pomocniczych (analitycznych).

Celem ich prowadzenia jest możliwość (m.in.):

- szybkiego uzyskania informacji o wartości początkowej poszczególnych tytułów oraz dokonanych odpisów aktualizujących,
- prawidłowego obliczania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, w tym odpisów amortyzacyjnych uznawanych za koszty uzyskania przychodów dla celów podatku dochodowego,
- dostarczenia wszelkich danych i informacji niezbędnych do sporządzenia wymaganych sprawozdań (finansowego, statystycznych).

Sposób prowadzenia ewidencji analitycznej wartości niematerialnych i prawnych jednostka określa we własnym zakresie w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości.

Konto 032 „Papiery wartościowe”

Konto 032 – służy do ewidencji księgowej składników długoterminowych aktywów finansowych, a w szczególności:

1. Obligacji, udziałów i akcji objętych w innych jednostkach, w celu wywierania na nie wpływu (sprawowania nad nimi kontroli),
2. Akcji i innych długoterminowych papierów wartościowych stanowiących lokaty, nabytych z zamiarem ich wykupu w terminie dłuższym niż jeden rok,(w celu uzyskania przychodów w formie odsetek, i innych pożytków),
3. Innych rodzajów długoterminowych aktywów finansowych.

Po stronie Wn konta 032 – „Papiery wartościowe” ujmuje się przychody i zwiększenia wartości składników długoterminowych aktywów finansowych, a w szczególności:

- objęcie (wniesienie) udziałów lub akcji w innych jednostkach lub ich podwyższenie – w formie pieniężnej,
- otrzymanie papierów wartościowych (obligacje),
- dokonanie zakupów obcych akcji lub obligacji,
- dokonanie przekwalifikowania krótkoterminowych aktywów finansowych na długoterminowe
- naliczenie należnych odsetek od długoterminowych aktywów finansowych (pod warunkiem że odsetki zostaną wypłacone w okresie dłuższym niż 12 m-cy – w przeciwnym przypadku odsetki te stanowiąc będą oddzielny długoterminowy aktyw finansowy).

Po stronie Ma konta 032 – „Papiery wartościowe” ujmuje się rozchody i zmniejszenia wartości długoterminowych aktywów finansowych, a w szczególności:

- rozchodowanie do sprzedaży akcji, udziałów, obligacji
- przekwalifikowanie długoterminowych aktywów finansowych, wycenianych w cenie nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty ich wartości – do krótkoterminowych aktywów finansowych.
Korekta trwałej utraty: Wn 079, Ma konto 032

Konto 032 może wykazywać wyłącznie saldo Wn, które oznacza wartość długoterminowych aktywów finansowych w cenie nabycia / zakupu/.

Ewidencja szczegółowa do konta 032 – „Papiery wartościowe” powinna być prowadzona w księdze pomocniczej i zapewniać ustalenie wartości poszczególnych składników długoterminowych aktywów finansowych według ich rodzajów, według walut.

Konto 07 „Odpisy umorzeniowe środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji w nieruchomości i prawa”

Konto 07 – Umorzenie środków trwałych służy do ewidencji umorzeń stanowiących korektę wartości początkowej środków trwałych na skutek ich zużycia. Bieżące umorzenie środków trwałych księgowane jest po stronie MA konta 071, 072 w korespondencji ze stroną WN konta zespołu „4” Amortyzacja. Umorzenie oblicza się od tej samej daty i przez ten sam okres jak amortyzację. Dla ustalenia wartości amortyzacji w poszczególnych okresach mają zastosowanie tabele amortyzacyjne.

Dla umorzenia środków trwałych stosuje się takie same konta analityczne, jak dla konta Środki trwałe.

Po stronie Wn konta 071, 072, 074 ewidencjonuje się wszelkie zmniejszenia wysokości dotychczasowego umorzenia wartości początkowej środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wycenianych w cenie nabycia inwestycji w nieruchomości i prawa, jak również zmniejszenia dokonanych wcześniej odpisów aktualizujących, w szczególności:

- wyksięgowanie dotychczasowych odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych oraz odpisów aktualizujących wartość ww. aktywów trwałych wycofanych z używania na skutek sprzedaży, wniesienia do innej jednostki jako wkład niepieniężny, przekazania nieodpłatnie (w tym jako darowizny) lub likwidacji z innych przyczyn,
- zmniejszenie wysokości dokonanego wcześniej odpisu aktualizującego z tytułu trwałej utraty wartości - w związku z ustaniem przyczyny utraty wartości,
- zmniejszenie wartości dotychczasowej amortyzacji lub umorzenia na skutek aktualizacji wyceny środków trwałych lub inwestycji w nieruchomości - dokonanej na podstawie odrębnych przepisów.

Z kolei po stronie Ma konta 071, 072, 074 księguje się wszelkiego rodzaju zwiększenia umorzenia oraz odpisy aktualizujące wartość ww. aktywów trwałych, w szczególności:

- planowe (systematyczne lub jednorazowe) odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe,
- odpisy aktualizujące dokonywane w związku z trwałą utratą wartości,
- zwiększenie wartości dotychczasowych odpisów umorzeniowych w związku z aktualizacją wyceny środków trwałych oraz inwestycji w nieruchomości zarządzoną odrębnymi przepisami prawa.

Konto 07 może wykazywać wyłącznie saldo kredytowe. Saldo to nie jest wykazywane w bilansie. O jego wysokość pomniejszana jest wartość początkowa środków trwałych, wartości niematerialnych

i prawnych oraz inwestycji w nieruchomości i prawa. W związku z tym w bilansie prezentowana jest wartość netto ww. aktywów trwałych (nieumorzona część wartości początkowej).

Ze względu na specyfikę dokonywania odpisów umorzeniowych stosowane są następujące konta syntetyczne:

- 071 „Odpisy umorzeniowe środków trwałych”,
- 072 „Odpisy umorzeniowe środków trwałych – zbiory biblioteczne”,
- 074 „Odpisy umorzeniowe wartości niematerialnych i prawnych”,

Prowadzona ewidencja szczegółowa pozwala:

- umożliwiać kontrolę prawidłowości naliczania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych dla celów bilansowych i podatkowych (jeżeli obowiązujące zasady lub stawki amortyzacji podatkowej różnią się od stosowanych przy naliczaniu amortyzacji bilansowej),
- zapewniać kontrolę prawidłowości zarachowywania tych odpisów do właściwych okresów sprawozdawczych i na właściwe konta kosztów,
- dostarczać szczegółowych informacji i danych o dokonanych odpisach aktualizujących wartości początkowe ww. aktywów trwałych oraz o rozliczaniu tych odpisów.

Konto 080, 082, 083 „Środki trwale w budowie”

Do ewidencji wszelkich kosztów związanych z tworzeniem, budową, rozbudową aktywów trwałych, bez względu na rodzaj i źródła finansowania, służy konto 080.

Na koncie 08 ewidencjonowane są koszty:

- pozostające w bezpośrednim związku z budową lub montażem środka trwałego siłami obcymi lub siłami własnymi jednostki,
- ulepszenia już istniejącego własnego lub obcego środka trwałego,
- budowy lub ulepszenia inwestycji w nieruchomości,
- zakupy środków trwałych niewymagających montażu.

Po stronie Wn konta 080, 082 i 083 ewidencjonuje się w szczególności poniesione koszty (łącznie z niepodlegającym odliczeniu VAT) budowy, montażu i ulepszenia środków trwałych lub inwestycji w nieruchomości, w tym (m.in.):

- koszty opracowania dokumentacji projektowej,
- koszty rozbiórki starych budynków i budowli, jeżeli ich likwidacja wiąże się bezpośrednio z budową nowego środka trwałego,
- opłaty z tytułu uzyskanych lokalizacji pod budowę,
- koszty robót budowlano-montażowych,
- koszty zakupu maszyn i urządzeń oraz ich montażu,
- koszty prowadzonego obcego nadzoru (autorskiego, inwestorskiego, generalnego wykonawcy),
- wydatki na ubezpieczenia majątkowe budowanych obiektów,
- nakłady na założenie stref ochronnych, zieleni (w tym w postaci nasadzeń wieloletnich),
- koszty poniesione na rozruch technologiczny i produkcję próbną, poprzedzające przekazanie efektów budowy do użytkowania,
- koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania budowy, montażu lub ulepszenia środka trwałego albo inwestycji w nieruchomości i związane z tymi zobowiązaniami różnice kursowe (ujemne), pomniejszony o przychody z tego tytułu (o różnice kursowe dodatnie) - do momentu przekazania obiektu do użytkowania,

- środki trwałe otrzymane jako nadwyżka,

Natomiast **po stronie Ma konta 080, 082 i 083** księguje się: rozchody i zmniejszenia wartości środków trwałych w budowie – nie wymagających montażu, rozchody i zmniejszenia z powodu zakończenia budowy – dot. nakładów budowlanych w nieruchomościach.

Konto 080 może wykazywać wyłącznie saldo debetowe. Jego wysokość odzwierciedla wielkość nakładów poniesionych na środki trwałe i inwestycje w nieruchomości będące w budowie, montażu lub w trakcie ulepszenia.

Ewidencja szczegółowa powinna być prowadzona według tytułów realizowanych zadań i umożliwiać co najmniej:

- ustalenie kosztów poniesionych na budowę, montaż lub ulepszenie środków trwałych oraz inwestycji w nieruchomości - według poszczególnych rodzajów uzyskanych efektów,
- uzyskanie danych koniecznych do ustalenia ich ceny nabycia albo kosztu wytworzenia.

Akademia Pomorska ewidencjonuje zakupy inwestycyjne w podziale na 3 grupy stosując następujące konta syntetyczne:

080 – środki trwałe w budowie (nie wymagające montażu) w następującym podziale:

1 - 30 zakupy inwestycyjne - inne programy,

31 – 2000 zakupy sprzętu,

2001 – 3000 zakupy wart. niematerialnych i prawnych.

082 – środki trwałe w budowie – inwestycje budowlane,

083 – środki trwałe w budowie finansowane z UE.

ZESPÓŁ „1” ŚRODKI PIENIĘŻNE, RACHUNKI BANKOWE ORAZ INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

Ogólna charakterystyka kont zespołu 1

Konta zespołu „1” Środki pieniężne, rachunki bankowe oraz inne krótkoterminowe aktywa finansowe służą do ewidencji:

- aktywów pieniężnych w formie krajowych i zagranicznych środków płatniczych przechowywanych w kasie jednostki,
- aktywów pieniężnych w formie krajowych i zagranicznych środków pieniężnych lokowanych na rachunkach bankowych,
- kredytów udzielonych przez banki w krajowych i zagranicznych środkach płatniczych,
- środków pieniężnych w drodze,
- aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, w tym aktywów pieniężnych mających postać weksli obcych, czeków i innych aktywów finansowych,
- instrumentów kapitałowych, a w szczególności udziałów i akcji,
- udziałów i akcji własnych przeznaczonych do zbycia lub umorzenia.

Konta zespołu „1” odzwierciedlają operacje i stany w zakresie środków płatniczych przechowywanych w kasach i na rachunkach bankowych oraz zobowiązań z tytułu wykorzystanych kredytów bankowych.

Krajowe środki pieniężne i kredyty bankowe wykazuje się w księgach rachunkowych w wartości

nominalnej.

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze sprzedaży lub kupna walut oraz operacje zapłaty należności lub zobowiązań, ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie kupna lub sprzedaży walut, stosowanym przez bank, z którego usług korzysta Uczelnia.

Składniki aktywów i pasywów wyrażone w walutach obcych wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy, według obowiązującego na ten dzień średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez NBP.

Konta zespołu „I” służą również do ewidencji różnego rodzaju innych krótkoterminowych aktywów finansowych, w tym przeznaczonych do obrotu instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez inne jednostki.

Ogólne zasady wyceny środków pieniężnych i innych krótkoterminowych aktywów finansowych w świetle ustawy o rachunkowości

1. Krajowe środki pieniężne wykazywane są w księgach rachunkowych z uwzględnieniem przepisów art. 28 ustawy o rachunkowości:

- a) gotówka w kasie - w wartości nominalnej,
- b) środki zgromadzone na rachunkach bankowych - w wartości nominalnej, przy czym wartość nominalna obejmuje również odsetki dopisane przez bank do stanu rachunków (**Ma konto 750 lub 85..** - od środków funduszu socjalnego i funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych i funduszu stypendialnego),

2. Weksle obce ujmowane są w księgach rachunkowych w wartości nominalnej, przy czym ewentualne różnice z dyskonta weksli zarachowywane są w momencie ich przyjęcia do przychodów finansowych (**Ma konto 750**),

3. Waluty obce w kasie walutowej oraz na rachunku walutowym w banku wycenia się z uwzględnieniem przepisów art. 30 ustawy o rachunkowości. W ciągu roku obrotowego wycenia się je według kursów kupna lub sprzedaży walut obcych stosowanych na dzień dokonywania operacji przez bank, z którego usług jednostka korzysta. Natomiast stan na dzień bilansowy - przy zastosowaniu kursu średniego ustalonego na ten dzień dla poszczególnych walut obcych przez NBP. Wyjątek stanowi gotówka w jednostkach prowadzących kupno i sprzedaż walut obcych, której stan wycenia się po kursie, po którym nastąpił jej zakup, jednak w wysokości nie wyższej od kursu średniego ustalonego na ten dzień dla danej waluty obcej przez NBP.

4. Kredyty bankowe ujmuje się w księgach rachunkowych:

a) kredyty w walucie polskiej - w wysokości zadłużenia, według wartości nominalnej (jak środki pieniężne na rachunkach bankowych),

b) kredyty wyrażone w walutach obcych - w wysokości zadłużenia, w wartości nominalnej walut obcych, przeliczonych na walutę polską według zasad określonych w art. 30 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Zadłużenie na dzień bilansowy wycenia się - zgodnie z art. 30 ust. 1 - po kursie średnim NBP, ustalonym na ten dzień dla poszczególnych walut obcych,

5. Krótkoterminowe aktywa finansowe ujmuje się w księgach rachunkowych, nie rzadziej niż na dzień bilansowy, z uwzględnieniem przepisów art. 28 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości, dotyczących wyceny inwestycji krótkoterminowych, a mianowicie:

- a) według ceny nabycia (lub ceny zakupu - jeżeli koszty przeprowadzenia transakcji nie są istotne). Ich wartość ewidencyjna nie może być na dzień bilansowy wyższa od ich wartości rynkowej lub
- b) według ceny (wartości) rynkowej. Różnice spowodowane wzrostem lub spadkiem wartości w stosunku do wartości według cen nabycia (zakupu) zaliczane są odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych, albo
- c) według określonej w inny sposób wartości godziwej - w przypadku gdy dla danych krótkoterminowych składników majątku nie istnieje aktywny rynek.

Konto 100 „Kasa”

Konto 100 przeznaczone jest do ewidencji środków pieniężnych (gotówki) w walucie polskiej i w walutach obcych, znajdującej się w kasie jednostki.

Po stronie Wn konta 10 księgowane są:

- - przyjętą do kasy gotówkę podjętą z rachunku bankowego oraz wszelkie wpłaty, min. z tytułu:
regulowania należności przez kontrahentów,
dokonywane przez pracowników Uczelni, przyjmujących zapłatę poza siedzibą Kasy, za sprzedane towary bądź usługi, należne kary i opłaty
- wpływy gotówki do kasy w wartości nominalnej, w tym nadwyżki kasowe ujawnione w trakcie spisu z natury,
- dodatkowo różnice kursowe powstałe w związku z wyceną gotówki w walucie obcej (ustalane i rozliczane z uwzględnieniem art. 30 i 35 ustawy).

Po stronie Ma konta księgowane są natomiast:

- rozchody gotówki z kasy w wartości nominalnej, w tym:
- stwierdzone niedobory kasowe,
- stypendia i zapomogi dla studentów AP nie posiadających rachunku bankowego,
- wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze dla pracowników nie posiadających rachunków bankowych
- pożyczki, zapomogi i wypłaty z tytułu wczasów pod gruszą dla emerytów i rencistów AP.
- ujemne różnice kursowe powstałe w związku z wyceną gotówki w walucie obcej (ustalane i rozliczane z uwzględnieniem art. 30 i 35 ustawy).

Konto 10 może wykazywać wyłącznie saldo debetowe (Wn). Jego wysokość odzwierciedla stan gotówki w kasie jednostki na dany dzień. Stan gotówki podlegający wykazaniu w rocznym sprawozdaniu finansowym jednostki powinien być potwierdzony spisem z natury (art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Ewidencja analityczna powinna być prowadzona ze szczegółowością umożliwiającą ustalenie rzeczywistych stanów:

- gotówki wyrażonej w walucie polskiej,
- gotówki wyrażonej w walucie obcej (według poszczególnych walut obcych i po przeliczeniu ich na walutę polską w trybie art. 30 ustawy), posiadanej gotówki w walucie polskiej i w walutach obcych według osób materialnie odpowiedzialnych za jej stan.

W Akademii Pomorskiej kasa prowadzona jest w złotych polskich. Konto 100 posiada 2 analityki.

Konto 13 „Rachunki i kredyty bankowe”

Konto 13 jest przeznaczone do ewidencji środków pieniężnych w walucie polskiej i w walutach obcych znajdujących się na rachunkach bankowych. Ewidencjonowane są na nim również lokaty i akredytywy oraz wykorzystane kredyty bankowe. Mogą być też na nim ewidencjonowane (zwłaszcza na dzień bilansowy) wydane przez jednostkę własne чеки rozrachunkowe.

Obsługa rachunków bankowych odbywa się w systemie bankowości elektronicznej. Wpłaty studentów z tytułu czesnego oraz opłaty za akademiki dokonywane są w systemie do obsługi wpłat masowych Collect.

Na koncie 13, 14, 18 księgowane są po stronie Wn wszelkie wpływy środków pieniężnych, a po stronie Ma ich rozchody na podstawie pobranych z banku wyciągów bankowych.

Konto 13, 14, 18 może wykazywać dwa salda:

- saldo Wn (debetowe) - odzwierciedlające stan środków pieniężnych na rachunkach bankowych jednostki; środki pieniężne na rachunkach prowadzonych w walutach obcych wykazywane są w danej walucie obcej i w walucie polskiej (przeliczonej z obcej na polską według zasad obowiązujących dla celów bilansowych),
- saldo Ma (kredytowe) - odzwierciedlające stan zadłużenia z tytułu wykorzystanych kredytów bankowych; zadłużenie na rachunkach prowadzonych w walutach obcych wykazywane jest w danej walucie obcej i w walucie polskiej (przeliczonej z obcej na polską według zasad obowiązujących dla celów bilansowych).

Ewidencja analityczna do konta rachunków bankowych prowadzona jest ze szczegółowością umożliwiającą ustalenie na dowolny moment:

- stanu środków pieniężnych na poszczególnych rachunkach bankowych w walucie polskiej i według poszczególnych walut obcych (wyrażonych równocześnie w walucie polskiej),
- stanu wykorzystanych kredytów bankowych w walucie polskiej i według poszczególnych walut obcych (wyrażonych równocześnie w walucie polskiej).

W ramach kont zespołu rachunków bankowych wyodrębnione są następujące konta:

- 131 Rachunek bieżący,
- 132 Rachunek bankowy lokat,
- 133 Rachunek bankowy wpłaty wadium,
- 134 Rachunek walutowy,
- 135 Rachunki bankowe do realizowanych projektów,
- 136 Rachunki bankowe w BGK,
- 138 Rachunek bankowy – Fundusz Pomocy Materialnej dla Studentów (do konta 854),
- 139 Rachunki wyodrębnione pomocnicze – środki na badania, wpłaty za studia, Collect...
- 145 Rachunek obligacji 2 –letnie Skarb Państwa,
- 181 Rachunek inwestycyjny,
- 189 Rachunek Zakładowego Funduszu świadczeń Socjalnych,
- 149 „Środki pieniężne w drodze”.

Konta 131 do 189 są przeznaczone do ewidencji przychodów, rozchodów i stanów środków pieniężnych w walucie polskiej na rachunkach bankowych jednostki. Podstawą dokonywania zapisów księgowych na tym koncie powinny być wyłącznie otrzymane przez jednostkę dokumenty bankowe, tj. wyciągi bankowe (WB).

Po stronie Wn konta 13, 14, 18 księguje się wpływy na rachunek bankowy, min. z tytułu:

- otrzymanych dotacji, subwencji i dopłat,
- wpłat gotówki z kasy,
- wpłaty otrzymane od kontrahentów,
- wpłaty studentów za czesne oraz inne opłaty studenckie.

Po stronie Ma konta 13, 14, 18 księguje się wszelkie wypłaty środków, min. Z tytułu:

- zapłaty za otrzymane towary i usługi,
- zapłaty zobowiązań publiczno-prawnych,
- przelewu wynagrodzeń osobowych i bezosobowych,
- zasilenia rachunków pomocniczych,
- opłat i prowizji bankowych.

Konto 149 „Środki pieniężne w drodze”

Konto 149 może wykazywać na koniec okresu rozliczeniowego saldo Wn. Saldo to może obejmować:

- wpłaty przekazane do banku, których wpływ na rachunek bankowy nie został potwierdzony do końca okresu rozliczeniowego,
- wypłaty z rachunku bankowego do kasy za pośrednictwem innej jednostki lub przelewy na rachunki bankowe w innych bankach albo na rachunki bankowe wyodrębnionych oddziałów (zakładów), których wpłata do kasy lub potwierdzenie przez bank wpływu nie nastąpiło do końca okresu rozliczeniowego.

Nierozliczone na dzień bilansowy saldo konta 149 odzwierciedla stan środków pieniężnych. W bilansie jest ono ujmowane w aktywach - w pozycji B.III.1 lit. c) jako „Inne środki pieniężne”.

ZESPÓŁ „2” ROZRACHUNKI I ROSZCZENIA

Ogólna charakterystyka kont zespołu 2

Konta zespołu „2” Rozrachunki i roszczenia służą do ewidencji wszelkich krajowych i zagranicznych rozrachunków i roszczeń.

Ponadto, konta zespołu „2” służą do ewidencji rozliczeń: wynagrodzeń, rozliczeń niedoborów, szkód i nadwyżek oraz wszelkich innych rozliczeń związanych z rozrachunkami i roszczeniami spornymi, rozrachunkami z urzędem skarbowym z tytułu podatków oraz ZUS.

Na kontach zespołu 2 „Rozrachunki i roszczenia” są ewidencjonowane w szczególności:

- należności i zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług,
- otrzymane i udzielone zaliczki na poczet dostaw i usług,
- należności i zobowiązania publicznoprawne,
- należności i zobowiązania z tytułu rozrachunków z pracownikami,
- należności i zobowiązania z tytułu udzielonych lub otrzymanych pożyczek,
- odpisy aktualizujące wartość należności,
- roszczenia, czyli należności w części lub całości kwestionowane przez kontrahentów, w tym należności sporne dochodzone na drodze sądowej (również te, które są objęte postępowaniem upadłościowym i likwidacyjnym).

Rozrachunki wyrażone w walucie polskiej ewidencjonowane na kontach zespołu 2 **wyceniane są** według zasad określonych w ustawie o rachunkowości, a mianowicie:

1) **na dzień powstania**: należności i zobowiązania, w tym również z tytułu pożyczek - według ich wartości nominalnej (art. 28 ust. 11 pkt 2 ustawy o rachunkowości),

2) **nie rzadziej niż na dzień bilansowy** według poniższych zasad:

a) należności i udzielone pożyczki - w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności (art. 28 ust. 1 pkt 7),

b) zobowiązania - w kwocie wymagającej zapłaty, a w przypadku zobowiązań finansowych, których uregulowanie zgodnie z umową następuje drogą wydania aktywów finansowych innych niż środki pieniężne lub wymiany na instrumenty finansowe - według wartości godziwej (art. 28 ust. 1 pkt 8).

Rozrachunki wyrażone w walutach obcych ewidencjonowane na kontach zespołu 2 **są wyceniane** z uwzględnieniem dodatkowo przepisów dotyczących zasad ich przeliczania na walutę polską, a mianowicie:

1) **na dzień powstania**: należności i zobowiązania, w tym również z tytułu pożyczek - według ich wartości nominalnej (art. 28 ust. 11 pkt 2 ustawy o rachunkowości), przeliczonej na walutę polską po kursie średnim ustalonym dla danej waluty obcej przez Narodowy Bank Polski na ten dzień, chyba że w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie wiążącym jednostkę ustalony został inny kurs (art. 30 ust. 2 pkt 2, z uwzględnieniem ust. 3),

2) **nie rzadziej niż na dzień bilansowy** według poniższych zasad:

a) należności i udzielone pożyczki - w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności (art. 28 ust. 1 pkt 7), przeliczonej na walutę polską po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski (art. 30 ust. 1 pkt 1),

b) zobowiązania - w kwocie wymagającej zapłaty, a w przypadku zobowiązań finansowych wymienionych w ustawie - według wartości godziwej (art. 28 ust. 1 pkt 8), przeliczonej na walutę polską po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski (art. 30 ust. 1 pkt 1).

Konto 200, 205 „Rozrachunki z dostawcami polskimi, zagranicznymi”

Po stronie Wn konta 200 księguje się w szczególności:

- spłatę zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz roszczeń podwyższających kwotę zobowiązania głównego,
- zmniejszenie zobowiązań z tytułu dostaw i usług o otrzymane rabaty, bonifikaty oraz w związku z uznaniem przez dostawców reklamacji jednostki,
- przelew zaliczek na poczet przyszłych dostaw i usług,
- odpisanie zobowiązań umorzonych, przedawnionych lub nieściągalnych,
- potrącenie zobowiązania z wzajemnej wymagalnej należności,
- kwotę zobowiązań przewidzianych do umorzenia w ramach prowadzonego postępowania układowego lub naprawczego,
- dodatnie różnice kursowe (zrealizowane lub ustalone w związku z wyceną na dzień bilansowy) od zobowiązań i roszczeń wyrażonych w walutach obcych.

Natomiast **po stronie Ma konta 200** księguje się m.in.:

- powstanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług,
- roszczenia podwyższające kwoty zobowiązań głównych, np. odsetki zwłoki, kary umowne, kwoty zasądzone na rzecz kontrahentów,
- zwrot przez kontrahentów kwot dokonanych przez jednostkę nadpłat z tytułu dostaw i usług,
- ujemne różnice kursowe (zrealizowane lub ustalone w związku z wyceną na dzień bilansowy) od zobowiązań i roszczeń wyrażonych w walutach obcych.

Ewidencja prowadzona na kontach analitycznych do konta 200 powinna pozwolić na:

- ustalenie na dany dzień stanu zobowiązań krajowych i zagranicznych według poszczególnych rodzajów rozrachunków, z wyodrębnieniem zobowiązań wobec jednostek powiązanych,
- ustalenie stanu zobowiązań wobec poszczególnych kontrahentów,
- ustalenie stanu zobowiązań według rodzaju waluty obcej, w jakiej są dokonywane,
- wyodrębnienie z ogólnej kwoty zobowiązań ich stanu podlegającego wykazaniu w poszczególnych pozycjach bilansu.

Konto 200 jako przeznaczone do ewidencji zobowiązań powinno generalnie wykazywać saldo kredytowe (Ma), odzwierciedlające stan zobowiązań jednostki z tytułu dostaw i usług.

Na niektórych kontach analitycznych prowadzonych do konta 200 mogą jednak w określonych sytuacjach figurować na dany dzień salda debetowe (Wn). Będą one przykładowo odzwierciedlać wielkość przekazanych dostawcom zaliczek na poczet przyszłych dostaw lub usług, wielkość otrzymanych od nich rabatów, opustów, kwot należnych z tytułu uznanych reklamacji, wielkość dokonanych nadpłat w stosunku do kwot zarachowanych jako zobowiązania itd.

Konto 203 „Rozrachunki z odbiorcami polskimi, zagranicznymi”

Po stronie Wn konta 203 księguje się w szczególności:

- należności (łącznie z VAT należnym) z tytułu dostaw i usług,
- roszczenia podwyższające należność główną, np. odsetki zwłoki, kary umowne, kwoty zasądzone od kontrahentów,
- zwrócone kontrahentom nadpłacone przez nich kwoty z tytułu dostaw i usług,
- dodatnie różnice kursowe (zrealizowane lub ustalone w związku z wyceną na dzień bilansowy) od należności i roszczeń wyrażonych w walutach obcych.

Natomiast **po stronie Ma konta 203** księguje się:

- spłatę należności z tytułu dostaw i usług oraz roszczeń podwyższających należność główną,
- zmniejszenie należności z tytułu dostaw i usług o udzielone rabaty, bonifikaty, skonta oraz w związku z uznaniem reklamacji odbiorców,
- wniesienie wierzytelności jako wkładu do innej jednostki,
- sprzedaż lub cesję należności na rzecz innego podmiotu,
- przeniesienie należności na konto roszczeń spornych w związku z wystąpieniem przeciw dłużnikowi na drogę sądową,
- odpisanie należności umorzonych, przedawnionych lub nieściągalnych,
- ujemne różnice kursowe (zrealizowane lub ustalone w związku z wyceną na dzień bilansowy) od należności i roszczeń wyrażonych w walutach obcych.

Ewidencja prowadzona na kontach analitycznych do konta 20 powinna umożliwić:

- ustalenie na dany dzień stanu należności krajowych i zagranicznych według poszczególnych rodzajów rozrachunków, z wyodrębnieniem należności od jednostek powiązanych,
- ustalenie stanu należności według kontrahentów,
- ustalenie stanu należności według poszczególnych walut obcych,
- wyodrębnienie na dzień bilansowy (z ogólnej kwoty) stanu należności podlegających wykazaniu w poszczególnych pozycjach bilansu.

Konto 203 wykazuje przede wszystkim saldo debetowe (Wn), odzwierciedlające stan należności jednostki z tytułu dostaw i usług. Na koncie tym może także wystąpić saldo kredytowe (Ma), odzwierciedlające np. wielkość otrzymanych od odbiorców zaliczek na przyszłe dostawy lub usługi, wielkość udzielonych im rabatów, opustów, skont, czy wielkość nadpłat w stosunku do kwot zarachowanych jako należne jednostce.

Wyodrębniono też inne konta rozrachunkowe:

- ✚ **201 rozrachunki z tytułu opłat za studia** i innych opłat związanych z prowadzoną działalnością statutową w podziale na wyodrębnione jednostki organizacyjne AP. Konto posiada 3 członową analitykę:
 - 1 człón – informuje o wydziale, od 2019 roku – 1 wydział AP,
 - 2 człón – informuje o instytucie bądź katedrze,
 - 3 człón – informuje o punkcie,

oraz 17 subkont informujących o rodzaju wpłaty.

Zapisy dla tego konta ewidencjonowane są w wyciągach bankowych ewentualnie w „memoriałach” (wtedy dotyczą zwrotów i korespondują z kontem 249 ...)

Konto 201 nie wykazuje salda, powiązane jest z automatycznie generowanym dekretem :

13.. / 201 1-1-1 1 - wpływ opłaty za studia

201 1-1-1 1 / 721 1 -w wpływ opłaty za studia, dochody własne działalności dydaktycznej.

Dzienniki księgowo oznaczone numeracją od 6000 do 6500 księgowane są dekretem automatycznym, objaśnienia do tych księgowoń zawiera **Załącznik 1.2.1.** parametr systemu FK o nazwie : **dekprz** i **dekprzw**)

- ✚ **202 rozrachunki z tytułu opłat za DS.-y.** Konto posiada 3 członową analitykę :

- 1 człón – informuje o numerze DS.-u,
- 2 człón – informuje o stawce VAT,
- 3 człón – informuje o zwolnieniu.

Konto 202 wykazuje stan należności od studentów.

Analityki konta 202 z wyłączeniem 5-1-1 nie wykazują sald, powiązane są z automatycznym dekretem:

- / 202 1-1-1

202 1-1-1 / 853 1

✚ 204 rozrachunki ze studentami – Socrates Erasmus

Konto może wykazywać saldo debetowe, mówiące o stanie zaliczki przyznanej na wyjazd z programu komponent SM – stypendia na wyjazdy studentów do innych uczelni zagranicznych.

Zapisy po stronie WN – przyznanie stypendium, konto przeciwstawne 134 - ..

Zapisy strona Ma – rozliczenie wyjazdu, konto przeciwstawne 409- .. i 750-.. ewentualne różnice kursowe.

Konto 209 .. „Należności zasądzone prawomocnym wyrokiem sądowym

Konto 210 .. „Należności dochodzone na drodze sądowej”

Konta 209 i 210 .. służą do ewidencji roszczeń o zapłatę nieprzedawnionych wierzytelności wyrażonych w walucie polskiej lub w walutach obcych, zasądzonych bądź skierowanych na drogę postępowania sądowego. Pod datą skierowania sprawy do sądu ujmowane są na tym koncie na przykład roszczenia wobec:

- odbiorców krajowych i zagranicznych - z tytułu dostaw, robót i usług,
- dłużników objętych postępowaniem upadłościowym,
- pracowników jednostki - z różnych tytułów, np. z tytułu zawinionych niedoborów i szkód,
- innych osób prawnych lub fizycznych z tytułu innych nieprzedawnionych należności, w tym z tytułu udzielonych pożyczek, spłaconych za nich długów objętych poręczeniem itp.

Należności wycenia się w księgach rachunkowych nie rzadziej niż na dzień bilansowy w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności - zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 7 ustawy o rachunkowości.

W praktyce oznacza to, że w bilansie wykazuje się należności powiększone o należne jednostce odsetki i ewentualny zwrot kosztów postępowania sądowego orzeczony prawomocnym wyrokiem sądu.

Stan należności na dzień bilansowy powinien być realny - powinien uwzględniać ewentualne ryzyko niewypłacalności dłużnika. Należności wykazywane w bilansie powinny zatem obejmować kwoty należne możliwe do wyegzekwowania, czyli pomniejszone o odpisy aktualizujące doprowadzające ich wartość księgową do realnego poziomu. Odpisy te powinny być dokonywane w sytuacjach i według zasad określonych w art. 35b ustawy o rachunkowości - do wysokości kwoty należności niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem.

Po stronie Wn konta 210 księgowane są przykładowo kwoty roszczeń w wysokości określonej w pozwach sądowych, roszczenia określone we wnioskach zgłoszonych do masy upadłości dłużników. Natomiast po stronie Ma ujmuje się przykładowo roszczenia prawomocnie zasądzone, kwoty roszczeń mające pokrycie w masie upadłości dłużnika, roszczenia oddalone przez sąd, kwoty roszczeń niemające pokrycia w masie upadłości dłużnika.

Nie są ewidencjonowane na tym koncie wydatki związane z dochodzeniem należności na drodze sądowej, np.: opłaty sądowe, skarbowe, koszty opinii biegłych. Są one zaliczane do pozostałych

kosztów operacyjnych w momencie ich poniesienia. Ewentualny zwrot takich wydatków przez dłużnika jest ujmowany jako pozostałe przychody operacyjne.

Ewidencja na kontach analitycznych prowadzonych do konta 210 powinna umożliwiać ustalenie na dany dzień kwot roszczeń dochodzonych na drodze sądowej:

- według poszczególnych dłużników,
- według rodzaju walut.

Konto 210 może wykazywać wyłącznie saldo Wn (debetowe). Odzwierciedla ono stan roszczeń objętych pozwami sądowymi lub wnioskami zgłoszonymi do masy upadłości dłużników jednostki.

Konto 22 „Rozrachunki publicznoprawne”

Konto 22 jest przeznaczone do ewidencji:

- 1) rozrachunków z urzędem skarbowym z tytułu (m.in.):
 - a) podatku od towarów i usług (VAT),
 - b) podatku dochodowego od osób prawnych,
 - c) potrąconego podatku od osób fizycznych (w przypadku gdy jednostka pełni funkcję płatnika),
- 2) rozrachunków z organami celnymi z tytułu opłat celnych i akcyzy,
- 3) rozrachunków z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) z tytułu składek:
 - a) na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne,
 - b) na Fundusz Pracy,
 - c) na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP),
- 4) pozostałych rozrachunków publicznoprawnych, np.:
 - a) z tytułu wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
 - b) podatku od czynności cywilnoprawnych, opłat skarbowych, wpłat z zysku spółek Skarbu Państwa i przedsiębiorstw państwowych,
 - c) podatków i opłat lokalnych, np. od nieruchomości, od środków transportowych,
 - d) innych podatków i opłat.

Po stronie Wn konta 22 ujmuje się przede wszystkim spłatę zobowiązań wobec budżetu. Z kolei po stronie Ma konta 22 ujmuje się powstanie zobowiązań wobec budżetu.

Konto 22 może wykazywać na dany dzień dwa salda:

- saldo Wn - odzwierciedlające stan należności z tytułu rozrachunków publicznoprawnych,
- saldo Ma - odzwierciedlające stan zobowiązań z tytułu rozrachunków publicznoprawnych.

Ewidencja prowadzona na kontach analitycznych do konta 22 powinna pozwolić na ustalenie na dany dzień stanu należności lub zobowiązań publicznoprawnych:

- według poszczególnych tytułów rozrachunków,
- według poszczególnych podmiotów (instytucji), z którymi dokonywane są rozrachunki.

W ramach konta 22 AP w Słupsku wyodrębniła następujące konta syntetyczne:

- 220 Rozrachunki publiczno-prawne,
- 225 VAT należny,
- 226 VAT Naliczony
- 227 Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT ,

Konto 220 posiada 2 członową analitykę oraz 2 słowniki:

- 220 1-1 rozrachunki z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, konto nie wykazuje sald, po stronie Wn i Ma księgowane są wpływy subwencji dotacji otrzymywanych z Ministerstwa.
- 220 3-1 ~ 3-400 rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych,
- 220 4-1 rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych,
- 220 5-1 ~ 5-400 rozrachunki z tytułu innych podatków (VAT),
- 220 8-1 ~ 8-4 rozrachunki z ZUS,
- 220 9-1 rozrachunki z PFRON.

Będą to przykładowo rozrachunki z tytułu:

- podatku dochodowego (od osób prawnych 220 4-1 i potrąconego podatku od osób fizycznych 220 3-269),
- podatku VAT 220 5-269,
- rozrachunki z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych 220 8-1 do 220 8-4, wynikających z obowiązujących aktualnie przepisów prawa. Prowadzone są wg tytułów:
 - składki ubezpieczenie społeczne,
 - składki ubezpieczenie zdrowotne,
 - składki Fundusz Pracy,
 - składki za studentów.Z kwot zobowiązań potrącane są świadczenia rozliczane ze środków ZUS, wypłacane przez pracodawcę, np. wynagrodzenia za urlopy macierzyńskie, wychowawcze, za czas choroby itd.

Konto 224 „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT UE”

Konto 224 przeznaczone jest do ewidencji VAT od wewnątrzspółnotowych transakcji – WDT, WNT bądź zakupu czy sprzedaży usług z krajów członkowskich oraz innych krajów względem których Uczelnia jest zobowiązana naliczyć podatek VAT.

Konto 225 „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT należnego”

Konto 225 przeznaczone jest do ewidencji VAT należnego z tytułu wykonywania czynności opodatkowanych zarówno stanowiącego, jak i jeszcze niestanowiącego zobowiązania podatkowego w danym miesiącu.

Po stronie Wn konta 225 ujmuje się w szczególności korekty wynikające z faktur korygujących zmniejszające VAT należny oraz przeniesienie VAT należnego stanowiącego w danym miesiącu zobowiązanie podatkowe podlegające ujęciu w deklaracji podatkowej. Natomiast **po stronie Ma konta 225** ujmuje się:

- VAT należny zawarty w kopiach faktur, w tym wystawionych dla udokumentowania zaliczki (przedpłaty) otrzymanej przed wydaniem towaru lub wykonaniem usługi,
- zwiększenia VAT należnego na podstawie kopii faktur korygujących wystawionych nabywcom,
- VAT należny udokumentowany wydrukami raportów fiskalnych z kas rejestrujących,
- VAT należny wynikający z oryginałów faktur wewnętrznych, dokumentujących czynności rodzące obowiązek podatkowy,

Konto 225 może wykazywać wyłącznie saldo Ma (kredytowe). Odzwierciedla ono należny VAT, w stosunku do którego obowiązek podatkowy powstanie w następnych okresach (miesiącach). Ewidencja analityczna prowadzona jest ze szczegółowością umożliwiającą ustalenie niezbędnych danych do prawidłowego sporządzenia deklaracji podatkowej VAT. Konto 225 posiada 6 analityk przyporządkowanych stawkom podatku.

Konto 226 „VAT naliczony i jego rozliczenie”

Konto 226 jest przeznaczone do ewidencji i rozliczania VAT naliczonego wynikającego z dowodów źródłowych (faktur VAT, faktur korygujących, dokumentów SAD, faktur wewnętrznych) dokumentujących:

- nabycie towarów i usług,
- dokonanie przedpłat na poczet towarów i usług - rodzących u dostawcy obowiązek podatkowy,
- dostawę od komitenta towarów stanowiących przedmiot umowy komisji.

Po stronie Wn konta 226 księguje się VAT naliczony podlegający rozliczeniu w terminach określonych w obowiązujących przepisach, ustalony na podstawie dowodów źródłowych. Natomiast **po stronie Ma konta 226** księguje się VAT naliczony podlegający w danym miesiącu rozliczeniu (obniżający VAT należny lub podlegający bezpośredniemu zwrotowi).

Konto 226 może wykazywać na koniec miesiąca rozliczeniowego wyłącznie saldo Wn (debetowe). Odzwierciedla ono kwotę podatku naliczonego podlegającego rozliczeniu w następnym miesiącu (lub w następnych miesiącach).

Konto 227 Rozrachunki z tytułu podatku VAT

Konto 227 jest przeznaczone do ewidencji i rozliczania VAT naliczonego i należnego wynikającego z obrotów kont 224, 225 i 226 przeksięgowanych zbiorczo na konto rozliczeniowe. Saldo tego konta w pełnych kwotach (zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zaokrągleń) przeksięgowywane jest na konto 220 5-269 US Słupsk zobowiązanie z tytułu podatku VAT.

Kwota pozostająca na koniec roku przeksięgowywana jest odpowiednio w zależności od strony : Wn 765 lub Ma 761 pozostałe koszty, bądź przychody operacyjne – kwoty drobne.

Konto 23 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz pracowników”

W ramach rozrachunków z pracownikami można wyróżnić następujące tytuły:

- rozrachunki z tytułu wynagrodzeń (konto 231),
- pozostałe rozrachunki z pracownikami (konto 234).

Konto 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”

Konto 231 służy do ewidencji rozrachunków z tytułu wynagrodzeń za pracę, należnych w pieniądzu. Rozrachunki te dzielą się na:

- 231- 1 rozrachunki z tytułu wynagrodzeń bieżących (ze stosunku pracy),
- 231- 2 rozrachunki z tytułu niepodjętych wynagrodzeń – następny człon analityki <<nazwisko i imię>>
- 231- 3 rozrachunki z tytułu wynagrodzeń bezosobowych.

Dokumentem stanowiącym podstawę ewidencji rozrachunków z pracownikami z tytułu wynagrodzeń w księgach rachunkowych pracodawcy jest zatwierdzona do wypłaty lista płac. Podstawą sporządzenia tej listy są dla pracowników umysłowych - miesięczne wynagrodzenia podstawowe, wynikające z umowy o pracę, powiększone o ewentualne dodatki (np. premia, dodatek stażowy), natomiast dla pracowników fizycznych - zarobki wynikające z uprzednio sporządzonych kart wynagrodzeń lub kart zarobkowych powiększone o ewentualne dodatki (np. premia, dodatek stażowy).

Odpowiednio ustalona suma wynagrodzeń jest następnie pomniejszana o wszelkiego rodzaju potrącenia obowiązkowe i dobrowolne. Do potrąceń obowiązkowych zalicza się składki na ubezpieczenia społeczne, składki na ubezpieczenie zdrowotne, zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz potrącenia na podstawie tytułów egzekucyjnych i wykonawczych, jak również kary pieniężne przewidziane w art. 108 K.p. Z kolei potrącenia dobrowolne (za zgodą pracownika), to np.: potrącenia za niedobory, za świadczenia odpłatne, raty pożyczek.

Wynagrodzenia z tytułu umów cywilnoprawnych ujmują się na podstawie otrzymanego rachunku za wykonane i przyjęte prace objęte umową. Na rachunku tym określone jest wynagrodzenie brutto oraz potrącenia z tytułu ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego oraz podatku dochodowego od osób fizycznych.

Ewidencja wynagrodzeń powinna odzwierciedlać wartość wynagrodzenia należnego każdemu pracownikowi. Wynagrodzenia generalnie ujmują się w księgach rachunkowych, zapisem:

- **Wn konto 40** „Koszty według rodzajów”,
- **Ma konto 231** „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”.

Nie wszystkie wynagrodzenia mogą jednak obciążać koszty podstawowej działalności operacyjnej. Pracownicy jednostki mogą być bowiem zatrudnieni przy wytworzeniu środków trwałych. Wówczas ich wynagrodzenia obciążają konto 08 „Środki trwałe w budowie”, zapisem: **Wn konto 08, Ma konto 231**.

Do wynagrodzeń okresu sprawozdawczego wlicza się wynagrodzenia za pracę wykonaną i zakończoną w tym okresie bez względu na termin ich wypłaty.

Na koncie 231 ujmują się również zasiłki, które w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wypłaca zakład pracy, np. zasiłki chorobowe. Przy czym należy pamiętać, że zasiłki te nie są elementem wynagrodzeń i nie obciążają kosztów działalności jednostki.

Dla ułatwienia ewidencji wynagrodzeń wprowadzono do planu kont konta 242 „Rozliczenie wynagrodzeń”. Na koncie tym występują tylko obroty będące wynagrodzeniem brutto, nigdy nie wystąpi saldo.

Zasady funkcjonowania konta są następujące:

1) wynagrodzenie brutto według zestawienia list płac:

- **Wn konto 242** „Rozliczenie wynagrodzeń”,
- **Ma konto 231** „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”,

2) rozliczenie wynagrodzeń brutto:

- **Wn konto 40** „Koszty według rodzajów” lub konto zespołu 5 albo 08 „Środki trwałe w budowie”,
- albo 82 „Rozliczenie wyniku finansowego”,
- **Ma konto 242** „Rozliczenie wynagrodzeń”.

Suma obrotów konta 242 „Rozliczenie wynagrodzeń”, to wartość wynagrodzeń brutto wypłaconych w jednostce.

Po stronie Wn konta 231 księguje się w szczególności wypłaty wynagrodzeń pieniężnych - gotówką lub przelewem, potrącenia dokonywane na listach płac, do których jednostka ma uprawnienia na mocy

tytułów wykonawczych, egzekucyjnych lub za zgodą pracownika. Natomiast po stronie Ma ujmuje się należne wynagrodzenia w kwocie brutto.

Wynagrodzenia osobowe księgowane są automatycznie – zasady w oparciu, które funkcjonuje automat wyszczególnione są w **Załączniku nr 1.2.2**. Parametr, który jest przypisany w systemie FK nosi nazwę **dekpl**.

W AP konto 231 posiada 2 członową analitykę oraz 2 słowniki \$ płace i \$ niepodj

Konto 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

Niezależnie od rozrachunków z pracownikami z tytułu wynagrodzeń występują także inne rozrachunki z pracownikami, np. z tytułu:

- rozliczenia kosztów podróży służbowych,
- świadczeń na rzecz pracowników z innych tytułów.

Ewidencję tych rozrachunków prowadzi się na przeznaczonym do tego celu koncie 23-4.

Po stronie Wn konta 234 księguje się w szczególności:

- wypłacone pracownikom zaliczki do rozliczenia (np. na koszty podróży, na zakup materiałów itp),
- wypłacone wyrównania do rozliczonych zaliczek,
- roszczenia sporne od pracowników z tytułu niedoborów i szkód,
- należności od pracowników z tytułu odpowiedzialności za niedobory i szkody w wyniku uznania roszczenia przez pracownik lub wyroku sądowego,
- spłaty zobowiązań wobec pracowników,
- należności z tytułu odpłatnych świadczeń,
- odpisane zobowiązania przedawnione.

Natomiast **po stronie Ma konta 234** ujmuje się:

- uznanie pracownika za rozliczone zaliczki,
- wyłożone przez pracownika wydatki w imieniu pracodawcy,
- zwrot niewydatkowanych zaliczek,
- wpłaty należności z tytułu niedoborów i szkód,
- spisane roszczeń i należności przedawnionych oraz umorzonych,
- zobowiązania wobec pracowników z różnych tytułów,
- należności uregulowane przez potrącenie z wynagrodzeń,
- odpisanie należności przedawnionych i umorzonych.

Konto 234 może wykazywać saldo dwustronne:

- Wn (debetowe) - wyrażające stan należności od pracowników,
- Ma (kredytowe) - wyrażające stan zobowiązań wobec pracowników.

Konto 234 posiada 2 członową analitykę i słownik \$pracow, natomiast drugi człon analityki pobierany jest z systemu kadrowego (pracownik ma swój indywidualny numer).

234 od 1 ~ 1 do 1 ~ 999999999 rozrachunki z pracownikami – zaliczki,

234 od 2 ~ 1 do 2 ~ 999999999 rozrachunki z pracownikami – inne.

Konto 236 Rozrachunki z tytułu udzielonych pożyczek mieszkaniowych

Konto 236 służy do ewidencji rozrachunków z tytułu udzielonych pożyczek mieszkaniowych:

Po stronie Wn konta 236 księguje się w szczególności:

- wypłatę udzielonych pożyczek na remont bądź zakup mieszkania,
- naliczone odsetki umowne od udzielonych pracownikom i emerytom bądź rencistom pożyczek,

Natomiast **po stronie Ma konta 236** ujmuje się:

- potrącenie raty pożyczki z listy płac,
- otrzymanie spłaty raty pożyczki od byłych pracowników, emerytów bądź rencistów.

Konto 243 „Rozliczenie niedoborów i nadwyżek”

Konto 243 jest przeznaczone do ewidencji wartości stwierdzonych niedoborów, szkód i nadwyżek w składnikach majątku jednostki. Na tym koncie ujmowane są także roszczenia z tytułu niedoborów i szkód wobec osób materialnie odpowiedzialnych - w przypadku decyzji o uznaniu ich za zawinione.

Ujawnione niedobory wycenia się:

- rzeczowe składniki majątku trwałego - według ich wartości początkowej pomniejszonej o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne (umorzenie),
- rzeczowe składniki majątku obrotowego - w cenie nabycia lub po koszcie wytworzenia. Oznacza to, że w przypadku ewidencji składników w cenach różniących się od cen nabycia lub kosztów wytworzenia, wartość niedoborów korygowana jest przed ich rozliczeniem o przypadające na nie odchylenia od cen ewidencyjnych; w przypadku używanych składników majątku wartość niedoboru ustala się z uwzględnieniem również stopnia ich dotychczasowego zużycia,
- środki pieniężne - w wartości nominalnej.

Ujawnione nadwyżki wycenia się:

- rzeczowe składniki majątku - według cen ewidencyjnych, a w przypadku braku cen ewidencyjnych według cen sprzedaży możliwych do uzyskania (według wartości godziwej - art. 28 ust. 2 ustawy o rachunkowości), ustalonych z uwzględnieniem stopnia zużycia składnika majątku,
- środki pieniężne - w wartości nominalnej.

Po stronie Wn konta 243 księgowane są w szczególności wartość niedoborów składników majątku, kwoty podwyższające wartość roszczenia z tytułu niedoborów zawinionych, rozliczenie nadwyżek składników majątku.

Z kolei **po stronie Ma konta 243** ujmuje się wartość nadwyżek składników majątku oraz rozliczenie niedoborów składników majątku.

Konto 243 może wykazywać w trakcie roku obrotowego dwa salda:

- saldo Wn (debetowe) wyrażające stan nierozliczonych na dany dzień niedoborów,
- saldo Ma (kredytowe) wyrażające stan nierozliczonych na dany dzień nadwyżek.

Należy podkreślić, iż zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, ujawnione w wyniku inwentaryzacji niedobory i nadwyżki powinny zostać wyjaśnione i rozliczone w księgach rachunkowych roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

Ewidencja na kontach analitycznych powinna umożliwiać:

- wyodrębnienie ujawnionych niedoborów i nadwyżek składników majątku, w tym według osób materialnie odpowiedzialnych za ich stan,
- prawidłowe rozliczenie ujawnionych niedoborów i nadwyżek.

Konto 249 Pozostałe rozrachunki i rozliczenia

Konto 249 jest przeznaczone do ewidencji rozrachunków krajowych i zagranicznych, nieujętych na kontach 20, 21, 22 i 23.

W szczególności ewidencjonowane są na tym koncie rozrachunki z tytułu następujących zdarzeń:

- rozliczeń z ubezpieczycielami, Związkami Zawodowymi, komornikami, studentami,
- ewidencji otrzymanych i wypłaconych wadium, zabezpieczeń należytego wykonania umów,
- wewnątrzzakładowych rozliczeń z tytułu różnorodnych przedsięwzięć typu – Juwenalia, działalność chóru, kół naukowych, organizowanych konferencji, studiów podyplomowych etc...

Po stronie Wn konta 249 ujmuje się w szczególności powstanie należności, zmniejszenie (korekta, odpisanie) kwoty zarachowanych uprzednio zobowiązań, spłatę zobowiązań. Natomiast **po stronie Ma konta 249** ujmuje się powstanie zobowiązań, zmniejszenie (korekta, odpisanie) kwoty zarachowanych uprzednio należności, spłatę należności.

Konto 249 posiada 3 cyfrową analitykę od nr 1 do 701.

1-299 rozrachunki różne,

300 – 350 wadia, zabezpieczenia,

405 – koła naukowe,

500 - 599 konferencje,

600 – 649 przychody studia podyplomowe i kursy,

650 – 699 koszty studia podyplomowe i kursy

700 – 701 rachunki dotyczące przełomu roku.

Na kontach dotyczących wewnętrznych przedsięwzięć przyznane środki oraz wpływy pieniężne księgowane są po obu stronach zapisem dodatnim - „czarnym”, natomiast wydatki zapisem ujemnym - „czerwonym”, ewentualnie tylko zapisem obustronnym dodatnim (czarnym).

Konto 249 może wykazywać na dany dzień dwa salda:

- Wn (debetowe) - odzwierciedlające stan należności i roszczeń,
- Ma (kredytowe) - odzwierciedlające stan zobowiązań.

Ewidencja na kontach analitycznych prowadzonych do konta 249 powinna umożliwić ustalenie stanu pozostałych należności, roszczeń i zobowiązań:

- z poszczególnych tytułów rozrachunków,
- według poszczególnych kontrahentów, w tym z jednostkami powiązаныmi,
- podlegających wykazaniu w poszczególnych pozycjach sprawozdania finansowego.

Konto 260 „Odpisy aktualizujące wartość należności”

Na koncie 260 ewidencjonowane są odpisy dokonywane w trybie art. 35b ustawy o rachunkowości, aktualizujące wartość należności, których prawdopodobieństwo zapłaty w ocenie jednostki jest niskie.

Odpisy aktualizujące dokonywane są od należności głównych, jak również od kwot podwyższających należność główną, np. od odsetek za zwłokę, zasądzonych kosztów postępowania spornego.

Stosownie do postanowień art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości, wartość należności aktualizuje się poprzez dokonanie odpisu aktualizującego:

1) do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, w odniesieniu do:

a) należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości, zgłoszonych likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym,

b) należności kwestionowanych przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej danego dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna,

2) w pełnej wysokości należności w odniesieniu do:

a) należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego,

b) należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego, do czasu ich otrzymania lub odpisania,

3) w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, w odniesieniu do należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców. Dotyczy to należności, na które brak jest zabezpieczenia.

W zakresie wyceny bilansowej odpisów aktualizujących wartość należności wyrażonych w walutach obcych obowiązują analogiczne zasady jak przy wycenie należności. Wycenia się je po

obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski - stosownie do art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości. W sytuacji gdy cała wartość należności w walucie obcej pokryta jest odpisem aktualizującym, to jednostka może zrezygnować z bilansowej wyceny zarówno należności głównej, jak i odpisu aktualizującego dokonanego od tej należności.

Na przebieg ewidencji poszczególnych operacji gospodarczych w księgach rachunkowych mają wpływ uregulowania zawarte w przepisach art. 35b ust. 2, 3 i 4 oraz art. 35c ustawy o rachunkowości. Zgodnie z ich brzmieniem:

- odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis aktualizacji,
- należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość,
- należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne, od których nie dokonano odpisów aktualizujących ich wartość lub dokonano odpisów w niepełnej wysokości, zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych,
- w przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość aktywów, w tym również odpisu z tytułu trwałej utraty wartości, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość danego składnika aktywów i podlega zaliczeniu odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych.

Po stronie Wn konta 260 księguje się w szczególności odpisanie należności w związku z jej przedawnieniem, umorzeniem lub uznaniem za nieściągalną, w stosunku do której dokonano uprzednio odpisu aktualizującego, rozliczenie zbędnego odpisu aktualizującego w związku z ustaniem przyczyny jego dokonania (np. spłata należności). Natomiast **po stronie Ma konta 260** księguje się dokonanie odpisu aktualizującego wartość należności głównej.

Ewidencja analityczna powinna być prowadzona w sposób umożliwiający ustalenie odpisów aktualizujących wartość należności:

- według kontrahentów,
- według tytułów,
- w sposób umożliwiający prawidłowe sporządzenie wymaganych informacji i sprawozdań.

Konto 260 jest kontem pasywnym. Saldo Ma tego konta odzwierciedla wysokość dokonanych odpisów. Nie jest ono wykazywane w bilansie, lecz koryguje wartość należności, których odpisy dotyczą, do ich realnego poziomu.

ZESPÓŁ „3” MATERIAŁY I TOWARY

Konta zespołu „3” przeznaczone są do ewidencji materiałów nabytych w celu zużycia na własne potrzeby oraz towarów nabytych w celu odprzedaży w stanie nieprzetworzonym.

Konto 300 "Rozliczenie zakupu"

Charakterystyka konta 300

Konto 300 "Rozliczenie zakupu" jest przeznaczone do ewidencji operacji gospodarczych w zakresie rozliczania zakupu:

- składników niefinansowych aktywów trwałych: wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych, dóbr do budowy oraz ulepszeń środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych,
- rzeczowych składników aktywów obrotowych: materiałów, opakowań, towarów,

- usług.

Ewidencja operacji gospodarczych na koncie 300 "Rozliczenie zakupu" powinna zwłaszcza:

- umożliwić skonfrontowanie danych wynikających z dokumentów zakupu wystawionych dla jednostki przez kontrahentów z danymi wynikającymi z dokumentów potwierdzających przyjęcie dostaw lub odbiór wykonanych usług - w celu ustalenia ewentualnych rozbieżności spowodowanych ilością, cenami, stawkami VAT itd.,
- umożliwić kontrolę zgodności dostaw i usług z zamówieniami, zleceniami lub umowami,
- zapewnić prawidłowe rozliczenie VAT naliczonego w fakturach kontrahentów i ewentualnie dokumentach celnych, w tym kwalifikującego się do rozliczenia z urzędem skarbowym w trybie przepisów o podatku od towarów i usług lub zwiększającego cenę nabycia albo obciążającego koszty,
- umożliwić prawidłowe ustalenie i rozliczenie podatku akcyzowego zawartego w cenie zakupu wyrobów akcyzowych, w tym kwalifikującego się do odliczenia według zasad określonych w przepisach o podatku akcyzowym,
- dostarczyć danych w zakresie poniesionych kosztów bezpośrednio związanych z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów na potrzeby jednostki - zwiększających cenę jego nabycia lub podlegających zarachowaniu w ciężar kosztów,
- pozwolić na prawidłowe ustalenie:
- wartości dostaw zafakturowanych, ale jeszcze nieprzyjętych lub nieodebranych, czyli "w drodze",
- wartości dostaw i usług przyjętych lub odebranych, ale w stosunku do których jednostka nie otrzymała jeszcze dokumentów zakupu, czyli "dostaw niefakturowanych".

Ewidencja syntetyczna na koncie 300

Konta służą do ewidencji rozliczenia zakupu materiałów, usług, towarów, środków trwałych oraz innych operacji gospodarczych.

Rozliczenie zakupu polega na porównaniu danych dotyczących dostaw przyjętych na podstawie odpowiednich dokumentów z fakturami od dostawców w celu ustalenia:

- zgodności wartości przyjętych składników majątkowych z wartością ujętą w otrzymanej fakturze, odchyleń od cen ewidencyjnych,
- składników majątkowych w drodze, za które uważa się faktury od dostawców za dostawy jeszcze niezrealizowane,
- dostaw niefakturowanych, którymi są dowody PZ, dla których nie otrzymano dotychczas faktury.

Analityka do kont – Rozliczenie zakupu pozwala na ustalenie wartości dostaw w drodze (saldo Wn) i dostaw niefakturowanych (saldo Ma).

Ewidencja analityczna w AP prowadzona jest na dwóch kontach:

- 1- VAT naliczony do odliczenia,
- 2- Inne zakupy tj. faktury otrzymane na przełomie roku obrotowego i dotyczące różnych okresów kosztowych.

Konto 311 "Materiały"

Charakterystyka i ogólne zasady funkcjonowania konta 311

Konto 311 "Materiały" jest przeznaczone do ewidencji stanu i zmian zapasów materiałów, stanowiących własność jednostki i przeznaczonych do zużycia w ramach działalności operacyjnej. Ewidencji na tym koncie podlegają materiały składowane w magazynach własnych. Materiały ujmuje się w księgach rachunkowych, stosownie do przyjętej przez jednostkę metody (art. 17 ust. 2 ustawy o rachunkowości).

Ewidencja syntetyczna na koncie 311

Na koncie 311 "Materiały" ewidencjonowane są:

Po stronie Wn: zwiększenia ilości i wartości stanu zapasów materiałów spowodowane w szczególności:

- przychodem z zakupów od dostawców lub z własnej produkcji,
- przychodem z przerobu materiałów wykonanego przez obce jednostki,
- zwrotem materiałów wydanych uprzednio do produkcji, a niezużytych w produkcji,
- przyjęciem odpadów produkcyjnych o charakterze użytkowym,
- przyjęciem materiałów pochodzących z likwidacji środków trwałych,
- nadwyżką materiałów, stwierdzoną podczas spisu z natury;

Po stronie Ma: zmniejszenia ilości i wartości zapasów materiałów spowodowane w szczególności:

- rozchodem do produkcji,
- rozchodem z tytułu sprzedaży nadmiernych lub nieprzydatnych materiałów,
- wydaniem materiałów do przerobu obcego,
- zwrotem do dostawcy reklamowanych materiałów,
- darowiznami i innymi nieodpłatnymi przekazaniami na cele inne niż związane z prowadzonym przedsiębiorstwem,
- wniesieniem jako wkład (aport),
- rozchodami na rzecz budowy lub ulepszenia środków trwałych bądź inwestycji w nieruchomości,
- rozchodami na potrzeby administracyjno-gospodarcze,
- stwierdzeniem niedoborów lub szkód materiałów.

Ewidencja analityczna do konta 311

Ewidencja szczegółowa jest prowadzona na kontach analitycznych i zapewnia:

- podział na rodzaje i grupy zapasów,
- podział zapasów według miejsc składowania i osób odpowiedzialnych za ich stan (w tym innych jednostek w przypadku składowania w obcych magazynach).

Konto 311 może wykazywać tylko saldo debetowe (Wn), które wyraża wartość zapasu materiałów na określony moment (dzień).

Konto 330 "Towary"

Charakterystyka i ogólne zasady funkcjonowania konta 330

Konto 330 "Towary" jest przeznaczone do ewidencji stanu i zmian zapasów towarów, stanowiących własność jednostki i przeznaczonych do sprzedaży w ramach działalności operacyjnej. Ewidencji na tym koncie podlegają towary – artykuły promocyjne, gadzety reklamowe Uczelni znajdujące się w Biurze Rektora.

Na koncie 330 "Towary" ewidencjonowane są:

Po stronie Wn: zwiększenia ilości i wartości stanu towarów spowodowane w szczególności:

- przychodem z zakupów od dostawców lub z własnej produkcji,
- nadwyżki towarów stwierdzone podczas spisu z natury.

Po stronie Ma: zmniejszenia ilości i wartości stanów towarów spowodowane w szczególności:

- rozchodem z tytułu sprzedaży,
- wydaniem towarów na potrzeby wewnętrzne,
- stwierdzeniem niedoborów lub szkód materiałów.

Konto 330 może wykazywać tylko saldo debetowe (Wn), które wyraża wartość zapasu towarów na określony moment (dzień).

ZESPÓŁ „ 4 „

KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW I ICH ROZLICZENIE

Ogólna charakterystyka kont zespołu 4

Na kontach zespołu „4” ujmowane są koszty proste działalności statutowej Uczelni według rodzaju, za które uznaje się wszelkie poniesione w danym okresie sprawozdawczym koszty składowe, niezależnie od tego czy zostaną zaliczone do kosztu bieżącego, czy przyszłych okresów sprawozdawczych.

Koszty zasadniczej działalności operacyjnej Uczelni obejmują całość kosztów rzeczowych i osobowych ponoszonych podczas procesu dydaktycznego i badawczego. Kosztami rzeczowymi są zakupy materiałów, energii, urządzeń biurowych i gospodarczych oraz wszelkiego rodzaju usług obcych. Obejmują one również odpisy amortyzacyjne, wyrażające zużycie środków trwałych.

Natomiast kosztami osobowymi są wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i honoraria oraz związane z nimi pochodne (tj. składki na ubezpieczenie społeczne, dodatkowe wynagrodzenie roczne tzw. "13-tka" i odpisy na ZFŚS).

Konta zespołu „4” służą do ewidencji kosztów zasadniczej działalności operacyjnej w układzie rodzajowym tj. konta 400 do 409 oraz przeniesienia kosztów prostych i zmian stanu produktów 490. Zapewniają one kompletne ujęcie wszystkich operacji gospodarczych dokonanych w okresie sprawozdawczym.

W Uczelni zostały wyodrębnione następujące koszty rodzajowe:

400 - amortyzacja

401 - zużycie materiałów

402 - usługi obce

403 – podatki i opłaty

404 - wynagrodzenia

405 - ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników

409 – pozostałe koszty.

Analityka kont zostanie przedstawiona przy omówieniu poszczególnych kont syntetycznych.

Na kontach „400 - 409” nie ujmuje się:

- kosztów przerobu materiałów własnych ewidencjonowanych w ramach zespołu 3,
- kosztów budowy nowych środków trwałych i ich ulepszeń (ujmowane są one w zespole „0”)
- kosztów pokrywanych z funduszy specjalnych (np. Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, Funduszu Stypendialnego czy Funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych - ujmowanych w zespole „8”)

- pozostałych kosztów operacyjnych (ujmowanych na kontach zespołu „7”)
- kosztów finansowych, w tym odsetek i prowizji od kredytów bankowych, zaliczanych do kosztów finansowych (ujmowanych na kontach zespołu „7”)
- kosztów usuwania skutków zdarzeń losowych niepowtarzalnych, trudnych do przewidzenia, niezwiązanych z działalnością jednostki i niemieszczących się w ogólnym ryzyku gospodarczym jak np. kosztów usuwania skutków powodzi lub pożaru, które odnosi się w ciężar kosztów zespołu „7”
- niezawinionych niedoborów rzeczowych składników majątkowych, jeżeli nie zostały spowodowane błędami pomiaru lub ubytkami naturalnymi mieszczącymi się w granicach norm (obciążają one konto 761)

Po stronie Wn kont zespołu „4” księguje się poniesione koszty.

Ewidencja na kontach zespołu „4” stanowi punkt wyjścia do rozliczenia kosztów na kontach zespołu „5” i „7”. Przeniesienia kosztów na konta zespołów „5” i „7” dokonuje się bieżąco za pośrednictwem konta 490 - "Rozliczenie kosztów". Jeżeli rozliczane koszty proste dotyczą przyszłych okresów, przenosi się je na konta zespołu „6” ("Wn" zespół „6”, "Ma" 490).

Na koncie tym księguje się również zmiany stanu produktów (wyrobów i półfabrykatów) produkcji niezakończonych (w toku) i rozliczeń międzyokresowych kosztów.

W ciągu roku obrotowego konta zespołu „4” wykazują tylko saldo Wn.

Na koniec roku obrotowego salda kont zespołu „4” przenosi się na konto „860” - "Wynik finansowy".

Ewidencja analityczna kont zespołu „4” składa się z:

XXX - symbol konta syntetycznego,

XXX-XX - symbol konta analitycznego kosztów rodzajowych

XXX-XX-XX - rodzaj działalności

XXX - XX - X X – XXX (XX) - symbol syntetyczny miejsca powstawania kosztów według jednostek uczelni,

XXX - XX - XX - XX -XXX – jednostka (Instytut), numery tematów w działalności badawczej

Konto 400 "Amortyzacja"

Charakterystyka kosztów

Do kosztów amortyzacji ujmowanych na koncie 400 zaliczane są planowe odpisy amortyzacyjne dokonywane od wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Są to zarówno odpisy systematyczne dokonywane według stawek amortyzacji ustalonych z uwzględnieniem przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności tych składników majątku trwałego (art. 32 ust. 2 ustawy o rachunkowości), jak i odpisy dokonywane w sposób uproszczony, tj. odpisy zbiorcze dla grup składników zbliżonych rodzajem i przeznaczeniem lub odpisy jednorazowe dla składników o niskiej jednostkowej wartości początkowej (art. 32 ust. 6 ustawy o rachunkowości) oraz zbiorów bibliotecznych. Planowych odpisów amortyzacyjnych dokonuje się od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek wprowadzono do ewidencji.

Rozpoczęcie amortyzacji następuje nie wcześniej niż po przyjęciu środka trwałego do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego lub przeznaczenia go do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego.

Uznając za ekonomicznie uzasadnione, stawki amortyzacyjne mogą być podwyższone lub obniżane. W tym celu kierownik jednostki podejmuje stosowne zarządzenie stanowiące uzupełnienie zarządzenia wprowadzającego zasady rachunkowości.

Stawki, okres i metody amortyzacji ustala się na dzień przyjęcia środka trwałego do ewidencji.

Odpisów amortyzacyjnych można dokonywać:

- a) w równych ratach co miesiąc,
- b) w równych ratach co kwartał,
- c) jednorazowo na koniec roku podatkowego – z tym że suma odpisów amortyzacyjnych dla środków trwałych wprowadzonych do ewidencji w ciągu roku ustalana jest w proporcji do okresu użytkowania w danym roku.

W Akademii Pomorskiej dla środków trwałych umarzanych okresowo (o wartości powyżej 10 000zł) naliczana jest **kwartalna** amortyzacja według **metody liniowej**. Dla środków trwałych o wartości początkowej równej i niższej od 10 000 zł stosuje się odpis amortyzacyjny w wysokości 100% od miesiąca wprowadzenia środka trwałego do użytkowania.

Po stronie Wn konta 400 księguje się naliczenie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych służących działalności operacyjnej.

Po stronie Ma konta 400 księguje się odpisy umorzeniowe ŚT, wnip i na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie sumy kosztów rocznej amortyzacji na wynik finansowy.

Akademia prowadzi do konta 400 ewidencję szczegółową z podziałem na 5 analityk:

- amortyzacja środków trwałych amortyzowanych w czasie powyżej 10,0 tys. zł,
- amortyzacja środków trwałych dokonywana jednorazowo \leq 10,0 tys. zł,
- amortyzacja wnip w czasie powyżej 10,0 tys. zł,
- amortyzacja wnip dokonywana jednorazowo \leq 10,0 tys. zł ,
- amortyzacja zbiorów bibliotecznych.

Konto 401 "Zużycie materiałów i energii"

Na koncie księgowana jest ewidencja kosztów zużycia materiałów. Ewidencja analityczna obejmuje podstawowe grupy materiałów, surowców, paliw płynnych i gazowych, które stanowią istotną pozycję w kosztach jednostki ogółem.

Po stronie Wn konta 401 księguje się wartość materiałów i towarów zużytych na cele podstawowej działalności operacyjnej Uczelni wynikających z otrzymanych faktur i rachunków. Podatek VAT nie podlegający odliczeniu jest także ujmowany na koncie 401, natomiast odliczany w należnej za dany rok obrotowy proporcji księgowany jest na koncie 226.

Po stronie Ma konta 401 księguje się na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie sumy kosztów rocznego zużycia materiałów na wynik finansowy.

Akademia prowadzi do konta 401 ewidencję szczegółową z podziałem na 20 analityk (w tym 13 czynnych).

Konto 402 "Usługi obce"

Do tej grupy kosztów klasyfikowane są koszty różnych usług obcych wykonanych na rzecz działalności operacyjnej.

Po stronie Wn konta 402 księguje się następujące nabyte usługi:

- transportowe, spedycyjne, remontowe, budowlano-montażowe (w tym zlecone podwykonawcom), obróbki obcej, składowania,
- projektowe, badawcze, pomiarowe,
- najmu i dzierżawy nieruchomości i przedmiotów zaliczanych do ruchomości, leasingu operacyjnego,
- utrzymania czystości, pralnicze,
- dozoru, ochrony mienia i ludzi,
- doradztwa, pośrednictwa, prawne, prowadzenia ksiąg, badania bilansów,

- prowadzenia rachunków bankowych (opłaty manipulacyjne i prowizje za czynności banku - z wyłączeniem prowizji pobieranych od udzielonych jednostce kredytów zaliczanych do kosztów operacji finansowych),
- telekomunikacyjne, pocztowe,
- świadczone przez media (np. koszty ogłoszeń w prasie, radiu, telewizji, internecie itp.),
- drukarskie, introligatorskie,
- biurowe, w tym powielania, maszynopisanie, itp.

Po stronie Ma konta 402 księguje się na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie sumy kosztów rocznego zakupu usług obcych na wynik finansowy. Akademia prowadzi do konta 402 ewidencję szczegółową z podziałem na 20 analityk (w tym 15 czynnych).

Konto 403 "Podatki i opłaty"

Do tej grupy kosztów klasyfikowane są podatki i opłaty obciążające koszty działalności operacyjnej Uczelni, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ewidencja analityczna konta 403 pozwala na ustalenie kosztów podatków i opłat według rodzajów:

- podatek od nieruchomości (od gruntów, budynków, budowli),
- podatek od środków transportowych,
- inne podatki i opłaty lokalne (od posiadania psów, targowa, miejscowa, uzdrowskowa, opłaty za czynności administracyjne),
- podatek rolny, leśny,
- podatek od czynności cywilnoprawnych,
- opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów,
- opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska, za ochronę środowiska,
- opłata produktowa,
- opłaty skarbowe, notarialne, sądowe (niezwiązane z dochodzeniem roszczeń na drodze sądowej i niezaliczane do ceny nabycia lub kosztu wytworzenia składników aktywów trwałych),
- opłaty manipulacyjne pobierane przy imporcie (niezaliczane do ceny nabycia),
- VAT należny wynikający z faktur wewnętrznych dokumentujących wydanie towarów na potrzeby reprezentacji i reklamy,

Po stronie Wn konta 403 księguje się naliczenie podatków i opłat należnych z tytułu prowadzonej działalności.

Po stronie Ma konta 403 księguje się na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie rocznych kosztów podatków lokalnych i opłat na wynik finansowy. Akademia prowadzi do konta 403 ewidencję szczegółową z podziałem na 10 analityk (w tym 5 czynnych).

Uwaga: Opłaty sankcyjne oraz opłaty związane z postępowaniem sądowym księgowane są na koncie 765 "Pozostałe koszty operacyjne" (art. 3 ust. 1pkt 32 ustawy o rachunkowości). Niepodlegający odliczeniu VAT oraz podatek akcyzowy zwiększa cenę zakupu (nabycia) składników aktywów lub usług (art. 28 ustawy o rachunkowości).

Konto 404 "Wynagrodzenia"

Charakterystyka kosztów

Do tej grupy kosztów rodzajowych zarachowywane są w szczególności:

- wynagrodzenia pieniężne i wartość świadczeń w naturze (deputaty) lub ich ekwiwalenty pieniężne - należne pracownikom oraz innym osobom niebędącym pracownikami jednostki, które świadczą na jej rzecz pracę na podstawie innych umów niż umowa o pracę (np. na podstawie umowy o dzieło, zlecenia, agencyjnej),
- wynagrodzenia członków Rady Uczelni, niebędących pracownikami.

Nie są natomiast zaliczane do kosztów wynagrodzeń przykładowo:

- różnego rodzaju zasiłki wypłacane ze środków ZUS,
- nagrody i premie wypłacane z zysku do podziału,
- wypłaty niezwiązane z działalnością operacyjną jednostki, np. za prace przy usuwaniu skutków zdarzeń losowych (obciążają straty nadzwyczajne), należne pracownikom zatrudnionym przy budowie środków trwałych jednostki (zaliczane są do kosztów wytworzenia budowanych obiektów),
- wypłaty dokonywane ze środków funduszy specjalnych (np. ZFŚS, ZFRON),
- wypłaty dokonywane ze środków innych jednostek, otrzymanych od nich na podstawie zawartych z nimi umów (są ujmowane na kontach zespołu 2).

Na koncie 404 nie ujmuje się wypłat wynagrodzenia ze środków funduszy specjalnych (np. ZFŚS czy Funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych). Ewidencja analityczna konta 404 pozwala na ustalenie wysokości wynagrodzeń w podziale na::

- 404 1 - 12 wynagrodzenia ze stosunku pracy,
- 404 18 – 25 wynagrodzenia bezosobowe

Po stronie Wn konta 404 księguje się wynagrodzenia brutto dla pracowników Uczelni oraz osób z zewnątrz z tytułu umów zlecenia i o dzieło wykonywanych dla potrzeb Uczelni.

Po stronie Ma konta 404 księguje się na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie rocznych kosztów wynagrodzeń na wynik finansowy.

W ciężar kosztów zarachowywane są kwoty brutto naliczonych wynagrodzeń, tj. bez pomniejszania ich o potrącenia (z różnych tytułów) dokonywanych na listach płac.

Akademia prowadzi do konta 404 ewidencję szczegółową z podziałem na 25 analityk (w tym 20 czynnych).

Konto 405 "Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia"

Do tej grupy kosztów rodzajowych zarachowywane są przykładowo:

- składki na ubezpieczenia społeczne obciążające koszty jednostki jako pracodawcy, w wysokościach przewidzianych w Ustawie z dn. 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137 poz. 887 z późn. zm.),
- obowiązkowe odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych lub wypłacane świadczenia urlopowe w przypadku nieutworzenia tego funduszu,
- obowiązkowe odpisy na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- wydatki ponoszone na podstawie przepisów o BHP i Kodeksu pracy,
- wartość wydanej pracownikom nieodpłatnie ochronnej odzieży roboczej, roboczego i specjalnego obuwia, umundurowania,
- obciążające jednostkę koszty związane z ochroną zdrowia pracowników, szkoleniami i konferencjami,
- wartość posiłków profilaktycznych, regeneracyjno - wzmacniających oraz napojów wydanych nieodpłatnie pracownikom zatrudnionym w warunkach uciążliwych,
- ekwiwalenty za używanie przez pracowników własnej odzieży i obuwia lub za pranie i reperację w przypadku otrzymania odzieży i obuwia od zakładu pracy,
- dopłaty do kwater prywatnych, do biletów pracowników dojeżdżających do pracy,
- wartość bonów wydawanych z różnych okazji opłaconych ze środków jednostki, podlegających wymianie na towary (usługi) w oznaczonych placówkach,
- wypłacane stypendia doktoranckie, projakościowe, Marszałka , Ministra, UNESCO itd.,

- koszty przewodów doktorskich i habilitacyjnych,
- opłaty członkowskie.

Po stronie Wn konta 405 księguje się w/w rodzaje kosztów realizowanych na potrzeby Uczelni.

Po stronie Ma konta 405 księguje się na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie rocznych kosztów w/w konta na wynik finansowy.

Akademia prowadzi do konta 405 ewidencję szczegółową z podziałem na 7 dwuczłonowych analityk. Prowadzona ewidencja na kontach analitycznych umożliwia prawidłowe ustalenie tej grupy kosztów przyjmowanych dla celów pdof i updog.

Konto 409 "Pozostałe koszty rodzajowe"

Są to pozostałe koszty proste poniesione przez jednostkę, niekwalifikujące się do ujęcia ich na omówionych wyżej kontach kosztów rodzajowych.

Zaliczane są do nich w szczególności:

- koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych,
- koszty podróży służbowych (krajowych i zagranicznych),
- koszty współpracy z zagranicą, reklamy, promocji,
- zwrócone pracownikom wydatki poniesione w związku z używaniem dla potrzeb jednostki ich pojazdów,
- odprawy pośmiertne wypłacane rodzinom zmarłych pracowników,
- koszty reprezentacji –nie stanowiące kosztów uzyskania np. koszty wieńców pogrzebowych, nekrologów, kondolencji,
- koszty działalności studenckiej,
- inne koszty proste (które nie są zaliczane do pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych lub strat nadzwyczajnych i nie podlegają zarachowaniu do ceny nabycia lub kosztu wytworzenia składników aktywów trwałych),

Po stronie Wn konta 409 księguje się w/w rodzaje kosztów realizowanych na potrzeby Uczelni.

Po stronie Ma konta 409 księguje się na koniec okresu obrachunkowego przeniesienie rocznych kosztów w/w konta na wynik finansowy.

Akademia prowadzi do konta 409 ewidencję szczegółową z podziałem na 20 analityk (w tym 13 czynnych).

Konto 490 "Rozliczenie kosztów"

Konto 490 służy do przeniesienia i rozliczenia na konta zespołu „5” i „6” kosztów prostych, zaksięgowanych uprzednio na kontach rodzajowych od konta 400 do 409. Rozliczenia dokonuje się w programie FK na bieżąco przy pomocy ustalonych automatów księgujących i po zaewidencjonowaniu dokumentów księgowych przekazanych do Kwestury.

Po stronie Wn konta 490 księguje się:

- przeniesienie kosztów działalności za okres sprawozdawczy (w korespondencji z zespołem „5”),
- zapis uzupełniający księgowanie na dobro kont zespołu „5” lub „6” zmniejszeń stanów produktów w korespondencji z innymi kontami niż „490” (niedobory inwentaryzacyjne, straty w produktach, przeszacowanie produktów zmniejszające ich wartość),

- przeniesienie zwiększenia stanu produktów - saldo Ma na konto "Wynik finansowy" (w korespondencji z zespołem „8”),

Po stronie Ma konta 490 księguje się:

- koszty działalności za okres sprawozdawczy (w korespondencji z zespołem „5”),
- zapis uzupełniający księgowanie w ciężar kont zespołu „5” lub „6” zwiększeń produktów w korespondencji z kontami innymi niż 490 (nadwyżki inwentaryzacyjne produktów, przeszacowanie produktów zwiększające ich wartość, przeniesienie zmniejszenia stanu produktów - saldo Wn konta 490 na wynik finansowy.

Konto 490 ma zastosowanie przede wszystkim do przeniesienia kosztów prostych, ujętych na kontach 401 – 409, podlegających rozliczeniu na kontach zespołu 5 lub 6 gdy dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych. Na koniec roku obrotowego konto 490 nie powinno wykazywać salda, ewentualne saldo tego konta po zamknięciu kont zespołu „4” podlega przeniesieniu na konto „860” wynik finansowy.

ZESPÓŁ „ 5 ” KOSZTY WEDŁUG TYPÓW DZIAŁALNOŚCI I ICH ROZLICZENIE

Ogólna charakterystyka kont zespołu 5

Ewidencja kosztów na kontach zespołu 5 prowadzona jest równoległe do ewidencji kosztów w układzie rodzajowym na kontach zespołu 4.

Ewidencja i rozliczanie kosztów według rodzajów i równocześnie według funkcji polega na tym, że koszty proste działalności operacyjnej księguje się bieżąco, na podstawie dokumentów źródłowych na odpowiednich kontach zespołu 4 - według rodzajów i równoległe do ewidencji na kontach zespołu 4 grupuje się te koszty według funkcji - na właściwych kontach zespołu 5. Przeniesienie kosztów na stanowiska w zespole 5 odbywa się bieżąco (automatycznie) - równoległe do zapisów na kontach zespołu 4. Koszty przenosi się w ciężar kont zespołu 5 za pomocą konta 49 „Rozliczenie kosztów”.

Koszty przypadające na miesiąc bieżący wprowadza się na konta zespołu 5 równoległe do zapisów na kontach zespołu 4, natomiast koszty zakwalifikowane do rozliczenia w przyszłych okresach księguje się w ciężar konta 64 „Rozliczenia międzyokresowe kosztów” - w korespondencji z kontem 49 „Rozliczenie kosztów” i dopiero z tego konta przenosi się je - w części przypadającej na bieżący miesiąc - na odpowiednie stanowisko kosztów w zespole 5.

Konta zespołu „5” są przeznaczone do ewidencji i rozliczania działalności Uczelni w podziale na jednostki organizacyjne zgodnie ze strukturą organizacyjną. w ramach zespołu „5” grupowane są koszty według poszczególnych typów działalności Uczelni.

- Subkonto 1 - 500 koszty działalności dydaktycznej stacjonarnej,
- Subkonto 2 - 501 koszty działalności dydaktycznej niestacjonarnej,
- Subkonto 3 - 502 koszty działalności dydaktycznej podyplomowej,
- Subkonto 5 – 504 koszty ogólne dydaktyki,
- Subkonto 10 – 506 koszty konferencji,
- Subkonto 6 – 511 koszty badań umownych – komercjalizacja,
- Subkonto 7 – 512 koszty projektów MNiSW dydaktycznych, badawczych, innych,
- Subkonto 8 – 513 koszty działalności badawczej finansowane z subwencji,
- Subkonto 9 – 514 koszty działalności badawczej finansowane z NCN,
- Subkonto 16 – 515 koszty projektów NAWA,

Subkonto 11 – 516 koszty projektów Polska Cyfrowa,
Subkonto 17 – 517 koszty projektów Erasmus,
Subkonto 18 – 518 koszty projektów PO Inteligentny Rozwój,
Subkonto 19 – 519 koszty projektów RPO,
Subkonto 20 – 520 koszty projektów PO WER,
Subkonto 23 – 523 koszty projektów finansowane z Fundacji ,
Subkonto 12 – 530 koszty wydawnictwa,
Subkonto 13 – 531 koszty działalności Osiedla Akademickiego,
Subkonto 26 – 535 koszty projektów realizowanych ze środków WFOŚ,
Subkonto 14 – 551 koszty ogólnouczelniane.

Na kontach zespołu 5 nie księguje się:

- pozostałych kosztów operacyjnych (**Wn konto 765**),
- kosztów operacji finansowych (**Wn konto 755**),
- kosztów bezpośrednio obciążających konta 08 "Środki trwałe w budowie", 01 "Środki trwałe", 02 "Wartości niematerialne i prawne" lub 04 "Inwestycje w nieruchomości i prawa",
- kosztów związanych z usuwaniem skutków zdarzeń losowych - trudnych do przewidzenia i niepowtarzalnych, jak np. powódź, pożar, huragan (**Wn konto 7..**),
- kosztów pokrywanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (**Wn konto 85**),

Po stronie Wn kont „5... - księguje się w szczególności:

- dotyczące bieżącego okresu w korespondencji z kontem 49 (jeżeli prowadzi się równoległe konta zespołu 4)
- rozliczane w czasie - w części przypadającej na bieżący okres w korespondencji z kontem 64,

Po stronie Ma konta 5...- księguje się w szczególności:

- w jednostkach sporządzających rachunek zysków i start w postaci porównawczej w korespondencji z kontem 49,

Akademia Pomorska dla wszystkich kont zespołu 5 wyodrębniła analityki pozwalające na ustalenie kosztów wyodrębnionych jednostek z szczególnym uwzględnieniem kont księgowych dla realizowanych projektów finansowanych bądź współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

ZESPÓŁ „ 6 ”

PRODUKTY I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

Ogólna charakterystyka kont zespołu 6

Funkcja kont syntetycznych zespołu 6

Konta zespołu 6 "Produkty i rozliczenia międzyokresowe" przeznaczone są do ewidencji:

- przychodów, rozchodów i stanów produktów wytworzonych przez jednostkę (konto 601),
- odchyłeń od cen ewidencyjnych zapasów produktów - w przypadku cen ewidencyjnych różniących się od rzeczywistego kosztu wytworzenia produktów (konto 621),
- kosztów rozliczanych w czasie, według zasad określonych w art. 39 UoR (konto 64, 65).

Ewidencja zapasu produktów – wyroby wydawnictwa tj książki i skrypty.

Metody prowadzenia ewidencji szczegółowej rzeczowych składników obrotowych określone zostały w art. 17 ust. 2 UoR.

WAP prowadzona jest :

ewidencja ilościowo-wartościowa, w której dla każdego składnika ujmuje się obroty i stany w jednostkach naturalnych i pieniężnych. Równolegle prowadzona jest ewidencja magazynowa, której stany są okresowo weryfikowane i konfrontowane z ewidencją księgową zapasów. Ta metoda ewidencji pomocniczej umożliwia skuteczną wewnętrzną kontrolę zapasów - ważną szczególnie w odniesieniu do produktów o dużej wartości;

Umożliwia:

- ustalenie wartości stanów zapasów według miejsc ich składowania oraz osób materialnie odpowiedzialnych za powierzone im mienie,
- ustalenie ilości i wartości zapasów według grup rodzajowych oraz asortymentowych (w przypadku ewidencji metodą ilościową lub ilościowo-wartościową),
- powiązanie dokonanych odpisów aktualizujących wartość zapasów z poszczególnymi grupami zapasów, których dotyczą - w celu prawidłowego ich rozliczenia równolegle do zmiany stanu zapasów lub odwrócenia odpisów w przypadku ustania przyczyny ich dokonania.

Wykaz kont księgi głównej dla zespołu 6

Wykaz kont			Nazwa konta
minimalny	podstawowy	rozszerzony	
60	60		Produkty gotowe i półprodukty
		601	Produkty gotowe
62	62		Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów
		621	Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów
63	63		Produkcja niezakończona
		630	Produkcja niezakończona – w toku
64	64		Rozliczenia międzyokresowe kosztów
		640	Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów
		641	Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów
65	65		Pozostałe rozliczenia międzyokresowe
		650	Inne rozliczenia międzyokresowe

Konto 60 "Produkty gotowe i półprodukty"

Charakterystyka konta 60 "Produkty gotowe i półprodukty"

Na koncie 60 "Produkty gotowe i półprodukty" ewidencjonowane są przychody, rozchody i zapasy:

- produktów gotowych, czyli wyrobów wytworzonych lub przetworzonych przez jednostkę, odpowiadających normom jakościowym i handlowym i zdalnych do sprzedaży, znajdujących się we własnych i obcych magazynach (np. przekazanych w celu czasowego składowania, oddanych w komis),
- usług zakończonych, lecz niesprzedanych do końca roku obrotowego lub nieprzekazanych odbiorcom,
- półproduktów (półfabrykatów), czyli produktów pracy, które przeszły określone fazy procesu technologicznego, przeznaczonych głównie do dalszej obróbki w procesie produkcji wyrobów lub do montażu (rzadziej do sprzedaży),

- produktów w toku produkcji, czyli produktów pracy będących w trakcie procesu technologicznego i pozostających w związku z tym na stanowiskach roboczych (produkcyjnych).

Ewidencja syntetyczna na koncie 60 "Produkty gotowe i półprodukty"

Ewidencja produktów gotowych i półproduktów może być prowadzona na jednym koncie syntetycznym (60) lub na wyodrębnionych kontach syntetycznych przeznaczonych dla poszczególnych grup rodzajowych, tj. produktów gotowych (60-0) i półproduktów (60-1).

W zależności od potrzeb ewidencja syntetyczna produktów gotowych może być prowadzona według miejsc ich składowania, przykładowo na kontach syntetycznych wyszczególnionych w rozszerzonym wykazie kont zespołu 6, przeznaczonych do ewidencji produktów gotowych w magazynie jednostki (60-0/1) oraz znajdujących się poza jednostką (60-0/2).

W sytuacji gdy występuje konieczność ewidencji operacji na koncie odchyień od cen ewidencyjnych produktów (62), co ma miejsce w przypadku stosowania ich do ewidencji cen różniących się od kosztu wytworzenia oraz w przypadku rozliczania poprzez to konto odpisów aktualizujących wartość zapasów, to do każdego wyodrębnionego w ewidencji księgowej konta syntetycznego produktów powinno zostać wyodrębnione odpowiednie konto odchyień od ich cen ewidencyjnych.

Niezależnie od sposobu prowadzenia ewidencji syntetycznej, na koncie 60 księgowane są w szczególności:

- **po stronie Wn** - zwiększenia ilości i wartości stanu produktów gotowych i półproduktów spowodowane w szczególności:

- przyjęciem z własnej produkcji,
- zwrotami dokonanyymi przez nabywców,
- ujawnieniem jako nadwyżek w trakcie inwentaryzacji,
- zwiększeniem cen przyjętych do ewidencji zapasów,
- ujęciem w księgach stanów zapasów produktów i półproduktów pozostających w jednostce na koniec danego okresu, nieobjętych w ciągu roku obrotowego ewidencją bilansową podczas składowania;

- **po stronie Ma** - zmniejszenia ilości i wartości ich stanu spowodowane w szczególności:

- rozchodem w związku ze sprzedażą,
- przekazaniem do własnych jednostek BG, egzemplarze obowiązkowe i autorskie.

Konto 60 może wykazywać wyłącznie saldo debetowe. Jego wysokość wykazywaną w bilansie korygują debetowe lub kredytowe odchylenia od cen ewidencyjnych figurujące na koncie 62.

Konto 62 "Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów"

Charakterystyka konta 62 "Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów"

Funkcja konta 62 "Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów"

Konto 62 "Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów" jest przeznaczone do ewidencji:

- różnic pomiędzy ceną ewidencyjną produktów a kosztem ich wytworzenia,

- odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i półproduktów,
- kwot odzwierciedlających utratę wartości produkcji w toku.

Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów:

- ustalane są na koniec każdego roku jako różnica pomiędzy wartością produktów gotowych i półproduktów przyjętych do magazynu w cenach ewidencyjnych, a rzeczywistym kosztem ich wytworzenia;
- odzwierciedlają finansowy skutek podwyższenia lub obniżenia dotychczas stosowanych cen ewidencyjnych; przy czym, w przypadku utraty wartości produktów oraz wyceny ich według cen sprzedaży netto, zamiast kosztów wytworzenia odpisy zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów wytworzenia sprzedanych produktów lub kosztów sprzedaży (por. art. 34 ust. 5 UoR),
- mogą być debetowe; wystąpią, gdy wartość produktów w cenach ewidencyjnych będzie niższa od rzeczywistych kosztów ich wytworzenia oraz gdy nastąpi obniżenie dotychczasowych cen ewidencyjnych produktów,
- mogą być kredytowe; wystąpią, gdy wartość produktów w cenach ewidencyjnych będzie wyższa od rzeczywistych kosztów ich wytworzenia oraz gdy nastąpi podwyższenie dotychczasowych cen ewidencyjnych produktów.

Rozliczanie odchyleń od cen ewidencyjnych produktów

Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów rozliczane są:

- na koniec okresu sprawozdawczego - za pomocą wskaźnika odchyleń przeciętnych:
- na rozchód produktów w okresie sprawozdawczym z tytułu sprzedaży, przekazania do własnych placówek handlowych lub z innych tytułów,
- na zapasy produktów objęte ewidencją bilansową,
- bieżąco - w momencie każdej operacji rozchodu produktów.

Rozliczanie odchyleń od cen ewidencyjnych produktów na część przypadającą na ich zapas na koniec okresu i na rozchód w okresie sprawozdawczym może być dokonywane proporcjonalnie - za pomocą wskaźnika odchyleń przeciętnych (Wop).

Wskaźnik odchyleń przeciętnych (Wop) można obliczyć według następującego wzoru:

$$\mathbf{Wop = (O \times 100) : (Rk + S + Rw)}$$

gdzie:

- Wop** - wskaźnik odchyleń przeciętnych,
- O** - podlegające rozliczeniu odchylenia od cen ewidencyjnych za dany okres sprawozdawczy, łącznie ze stanem tych odchyleń na początek tego okresu,
- Rk** - wartość zapasów w cenach ewidencyjnych na koniec okresu sprawozdawczego, którego odchylenia dotyczą,
- S** - rozchód produktów z tytułu ich sprzedaży, ustalony w cenach ewidencyjnych za okres sprawozdawczy, którego odchylenia dotyczą,
- Rw** - rozchód produktów z tytułu dostaw wewnętrznych - do własnych placówek handlowych oraz z innych niż sprzedaż tytułów, jeżeli odchylenia z tych tytułów nie zostały wyksięgowane bieżąco w momencie rozchodu.

Za pomocą wskaźnika odchyień przeciętnych (Wop) oblicza się:

1) odchylenia od cen ewidencyjnych przypadające na rozchód produktów sprzedanych (Os):

$$\text{Os} = (\text{S} \times \text{Wop}) : 100$$

2) odchylenia od cen ewidencyjnych przypadające na rozchód produktów (Orw):

$$\text{Orw} = (\text{Rw} \times \text{Wop}) : 100$$

3) odchylenia od cen ewidencyjnych przypadające na zapas produktów (Ork):

$$\text{Ork} = (\text{Rk} \times \text{Wop}) : 100$$

$$\text{lub Ork} = (\text{O} - \text{Os} - \text{Orw})$$

Należy mieć na uwadze, że dla prawidłowego rozliczania odchyień za pomocą wskaźnika odchyień przeciętnych, konieczne jest wyksięgowywanie na bieżąco odchyień odnoszących się do rozchodów z pozostałych tytułów (niż sprzedaż i przekazanie do własnych placówek handlowych).

W związku z obowiązkiem wyceny na dzień bilansowy zapasów produktów według zasad określonych w ustawie o rachunkowości (art. 28 ust. 1 pkt 6 oraz art. 34 ust. 2), na koncie 62 powinny pozostać odchylenia doprowadzające wartość zapasów produktów w cenach ewidencyjnych do wartości według kosztów ich wytworzenia.

Konto 63 "Produkcja niezakończona – w toku"

Charakterystyka konta 63 "Produkcja niezakończona – w toku"

Konto 630 jest przeznaczone do ewidencji stanu produkcji niezakończonych – kosztów poniesionych w ramach realizowanych projektów, które nie mają pokrycia w środkach finansowych otrzymanych z UE bądź innej instytucji finansowej.

Na koncie 63 "Produkcja niezakończona – w toku" księgowane są w szczególności:

Po stronie Wn konta 630 księgowane są poniesione w okresie sprawozdawczym koszty, które w trakcie roku obrotowego nie zostały zrefundowane przez instytucję finansującą. **Po stronie Ma konta 630** księgowane są przeniesienie poniesionych kosztów na konto właściwego projektu po otrzymaniu (refundacji) środków finansowych.

Ewidencja analityczna prowadzona do konta 630 "Produkcja niezakończona – w toku" umożliwia w szczególności:

- ustalenie na dany moment stanów zaległości finansowych od instytucji finansujących projekty,
- ustalenie wartości rozliczeń według poszczególnych projektów.

Konto 630 może wykazywać na dzień bilansowy przede wszystkim saldo **debetowe (Wn)**, które odzwierciedla stan oczekiwanych środków.

Konto 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów"

Charakterystyka konta 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów"

Funkcja konta 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów"

Konto 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów" jest przeznaczone do ewidencji kosztów, które podlegają rozliczaniu w trybie i według zasad określonych w art. 39 UoR. Są to:

1) **ujmowane i rozliczane jako rozliczenia międzyokresowe czynne** - już poniesione koszty działalności operacyjnej, które dotyczą przyszłych okresów;

2) **ujmowane i rozliczane jako rozliczenia międzyokresowe bierne** - prawdopodobne zobowiązania z tytułu kosztów działalności operacyjnej przypadające na bieżący okres, a wynikające w szczególności:

a) ze świadczeń wykonanych na rzecz jednostki przez jej kontrahentów, w sytuacji gdy kwotę zobowiązania można oszacować w sposób wiarygodny,

b) z obowiązku wykonania, związanych z bieżącą działalnością, przyszłych świadczeń wobec nieznanych osób, których kwotę można oszacować, mimo że data powstania zobowiązania nie jest jeszcze znana, w tym z tytułu napraw gwarancyjnych i rękojmi za sprzedane produkty długotrwałego użytku (zasady ustalania ich wysokości powinny wynikać z uznanych zwyczajów handlowych).

Rozliczanie kwot ujętych na koncie 64

Czas i sposób rozliczania kwot ujętych na koncie 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów" powinien być uzasadniony charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Odpisy czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować:

- stosownie do upływu czasu lub
- stosownie do wielkości świadczeń.

Należy przy tym pamiętać, że zobowiązania ujęte na tym koncie jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zmniejszają koszty okresu sprawozdawczego, w którym stwierdzono, że zobowiązania te nie powstały.

Ewidencja syntetyczna na koncie 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów"

Na koncie 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów" księgowane są w szczególności:

• po stronie Wn:

- opłacone "z góry" abonamenty, polisy ubezpieczeniowe (majątkowe, komunikacyjne, osobowe),
- opłacone za następne okresy (lata) czynsze umowne (np. za najem, dzierżawę, leasing)
- dokonany jednorazowo roczny odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych,
- koszty zakupu przypadające na zapasy materiałów i towarów (niewliczone w cenę nabycia),
- koszty przygotowania nowej produkcji (np. wykonania dokumentacji, oprzyrządowania, udostępnienia złożeń),
- koszty prac rozwojowych przez czas ich trwania,
- rozliczenie rezerwy w postaci biernych rozliczeń międzyokresowych w dacie poniesienia wydatków objętych tą rezerwą,
- przeniesienie ustalonej na dzień bilansowy nadwyżki poniesionych kosztów wytworzenia niezakończonych usług, w tym budowlanych, objętych długotrwałymi umowami, nad kosztami tych usług współmiernymi do przychodów,
- rozliczenie nadwyżki utworzonej rezerwy na koszty (straty) z tytułu usług objętych długotrwałymi umowami, nad rzeczywistą kwotą poniesionych kosztów,
- rzeczywiste straty z tytułu kosztów niezakończonych usług objętych długotrwałymi umowami (w tym robót budowlanych) - do wysokości rezerwy utworzonej na straty;

• po stronie Ma:

- rezerwy na znane koszty świadczeń już wykonanych na rzecz jednostki przez jej kontrahentów, ale niestanowiące jeszcze zobowiązań,
- rezerwy na prawdopodobne koszty związane z udzielaniem gwarancji i rękojmi nabywcom produktów bądź usług,
- rezerwy na przewidywaną stratę z tytułu wykonywania usług, w tym robót budowlanych, objętych długotrwałymi umowami,

- rezerwy na oszacowane, mające istotny wpływ na wynik finansowy, koszty świadczeń na rzecz pracowników, których obowiązek wypłaty wynika z obowiązujących jednostkę przepisów prawa, układów zbiorowych lub umów o pracę, np. na odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe,
- rozliczanie kosztów aktywowanych w dacie ich ponoszenia na stronie Wn konta 64, w ciężar właściwych kosztów bieżącego okresu sprawozdawczego,
- rozliczenie aktywowanych kosztów prac rozwojowych zakończonych powodzeniem (w drodze przyjęcia uzyskanych efektów do ewidencji bilansowej wartości niematerialnych i prawnych - stosownie do art. 33 ust. 2 UoR) oraz zakończonych niepowodzeniem (w drodze zarachowania do pozostałych kosztów operacyjnych),
- rozliczenie aktywowanej na dzień bilansowy nadwyżki poniesionych kosztów wytworzenia niezakończonych usług, w tym budowlanych, objętych długotrwałymi umowami, nad kosztami tych usług zarachowanymi w ciężar kosztów zespołu 7.

Ewidencja analityczna do konta 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów"

Szczegółowa ewidencja do konta 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów" powinna być prowadzona w sposób umożliwiający (m.in.):

- ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów w podziale na czynne i bierne,
- ustalenie ich stanu według poszczególnych tytułów rozliczeń, w tym dotyczących usług (robót budowlanych) objętych długotrwałymi umowami,
- ustalenie stanu kosztów zakupu niewliczonych do ceny nabycia materiałów oraz towarów, a przypadających na ich zapas (w bilansie podwyższają wartość zapasów).

Konto 64 "Rozliczenia międzyokresowe kosztów" może wykazywać:

- **saldo debetowe (Wn)** - które odzwierciedla wielkość wydatków lub zużycie składników majątku, dotyczących kosztów działalności operacyjnej, przypadających na przyszłe okresy sprawozdawcze. Część salda Wn konta 64, odpowiadająca aktywowanym kosztom zakupu przypadającym na poszczególne grupy rodzajowe zapasów, zwiększa w bilansie stan odpowiednich zapasów;
- **saldo kredytowe (Ma)** - które odzwierciedla znaną (lub wiarygodnie oszacowaną) wysokość:
- świadczeń wykonanych na rzecz działalności operacyjnej jednostki, przypadającą na bieżący okres sprawozdawczy,
- utworzonych rezerw na przewidywane (wiarygodnie oszacowane) koszty przyszłych świadczeń jednostki związanych z jej bieżącą działalnością operacyjną, w tym wobec nieznanych osób z tytułu udzielonych gwarancji i rękojmi za sprzedane produkty długotrwałego użytku.

Konto 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe"

Charakterystyka konta 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe"

Funkcja konta 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe"

Konto 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe" jest przeznaczone do ewidencji kosztów, które nie dotyczą działalności operacyjnej jednostki (nie są ewidencjonowane na kontach zespołu 4 i 5), m.in. do rozliczania w czasie:

- kosztów operacji finansowych; stosownie bowiem do postanowień art. 39 ust. 4 UoR, jeżeli zgodnie z umową wartość otrzymanych finansowych składników aktywów jest niższa od zobowiązania zapłaty za nie, w tym również z tytułu emitowanych przez jednostkę papierów wartościowych, to różnica stanowi czynne rozliczenie międzyokresowe kosztów, które odpisuje się w koszty finansowe w równych ratach, w ciągu okresu, na jaki zaciągnięto zobowiązanie,
- ustalonych na dzień bilansowy odsetek od lokat, które nie są jeszcze wymagalne na ten dzień. Dodajmy, iż niezależnie od sposobu ujęcia w księgach rachunkowych (możliwy jest również zapis: **Wn konto 14, Ma konto 75-0**) nienotyfikowane przez bank odsetki od lokat terminowych, ustalone za okres od dnia zawarcia umowy z bankiem do dnia bilansowego, wykazuje się w aktywach bilansu odpowiednio w pozycjach, do których zakwalifikowano lokaty terminowe, a mianowicie: w pozycji A.IV.3 lit. a) lub b) - jako inne długoterminowe aktywa finansowe lub w pozycji B.III.1 lit. a) lub b) - jako inne krótkoterminowe aktywa albo w pozycji B.III.1 lit. c) - jako inne środki pieniężne,
- wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od osób prawnych; obowiązek ich ustalania i ewidencjonowania wynika z art. 37 UoR, a dotyczy jednostek, których roczne sprawozdania finansowe podlegają obowiązkowi badania i ogłaszania w myśl art. 64 ust. 1 UoR.

Ewidencja syntetyczna na koncie 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe"

Na koncie 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe" księgowane są w szczególności:

• po stronie Wn:

- poniesione w okresie sprawozdawczym koszty finansowe, które dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych; będą to przykładowo kwoty potrąconych prowizji z tytułu otrzymanych kredytów lub pożyczek, pobrane z góry za cały okres należne od jednostki odsetki (oprocentowanie),
- dyskonto weksli własnych (w przypadku gdy nie jest bezpośrednio zarachowywane do kosztów finansowych),
- różnica między zobowiązaniem z tytułu emisji papierów wartościowych, np. własnych obligacji, a uzyskaną od ich nabywców kwotą pieniędzy,
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, ustalone w kwocie przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego;

• po stronie Ma:

- odpisanie aktywowanych kosztów finansowych w ciężar kosztów właściwego okresu sprawozdawczego,
- odpisanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego - w związku ze zrealizowaniem się takiej możliwości lub ustalaniem ich w nowej wysokości albo w związku z rezygnacją z aktywowania tego tytułu.

Ewidencja szczegółowa do konta 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe"

Ewidencja analityczna prowadzona do konta 65 "Pozostałe rozliczenia międzyokresowe" powinna umożliwiać w szczególności:

- ustalenie na dany moment stanu rozliczeń międzyokresowych z podziałem na czynne i bierne,
- ustalenie wartości rozliczeń międzyokresowych według poszczególnych tytułów.

Konto 65 może wykazywać na dzień bilansowy przede wszystkim saldo **debetowe (Wn)**, które odzwierciedla koszty dotyczące przyszłych okresów, niezwiązane z działalnością operacyjną jednostki oraz ewentualny stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

ZESPÓŁ „7” PRZYCHODY I KOSZTY ZWIĄZANE Z ICH OSIĄGNIĘCIEM

Ogólna charakterystyka kont zespołu 7

Działalność operacyjna Uczelni finansowana jest z przychodów pochodzących z różnych źródeł. Przychody te to subwencja z MNiSW, dotacje celowe oraz przychody pozadotacyjne. Wynik finansowy stanowi różnicę pomiędzy przychodami a kosztami poniesionymi w celu ich uzyskania.

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty (art. 6 ust. 1). Ponadto dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zaliczane będą koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione. Prowadząc ewidencję przychodów i związanych z nimi kosztów należy zachować zasadę ostrożności (art. 7 ust. 1), zgodnie z którą w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, należy uwzględnić:

- 1) zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych,
- 2) wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne (konta 760, 761, 762),
- 3) wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne (konto 765),
- 4) rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń (konta 64, 83).

Powyższe zdarzenia (pkt 1-4) należy uwzględnić także wtedy, gdy zostaną ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych. Przychody i związane z nimi koszty, jak też zyski i straty nadzwyczajne ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych. Do ewidencji przychodów i kosztów związanych z ich osiągnięciem, a także pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, przychodów i kosztów finansowych służą konta zespołu 7 „Przychody i koszty związane z ich osiągnięciem”.

Na kontach zespołu 7 ujmuje się w szczególności:

- przychody netto ze sprzedaży produkcji materialnej (wyroby wydawnictwa) oraz usług będących przedmiotem działalności statutowej jednostki (konta 720, 721, 730, 732),
- przychody i koszty finansowe (konta 750 i 755),
- pozostałe przychody i koszty operacyjne (konta 760, 761, 762 i 765),
- obroty wewnętrzne i koszty obrotów wewnętrznych (konta 790 i 791).

Zespół 7 - Przychody i koszty związane z ich osiągnięciem

Wykaz kont			Nazwa konta
minimalny	podstawowy	rozszerzony	
70	70		
		700,701,702	Koszt własny dydaktyki stacjonarnej, niestacjonarnej, podyplomowej
		706	Koszt własny organizowanych konferencji
71	71		
		710	Koszt własny wydawnictwa
		711	Koszt własny badań umownych-komercjaliz.
		712	Koszt własny projektów MNiSW (dydaktyczne, badawcze, inne)
		713	Koszt własny działaln. Badawczej z subwencji
		714	Koszt własny dział.badawczej finans. Z NCN

		715	Koszt własny projektów NAWA
		716	Koszt własny projektów finans. Polska Cyfrowa
		717	Koszt własny projektów zagran. Erasmus
		718	Koszt własny projektów finans. Inteligentny Rozwój
		719	Koszt własny projektów RPO
72	72		
		720	Subwencja MNiSW działaln. Dydaktyczna i badawcza
		721	Dochody własne działalności dydaktycznej i innej
		724	Przychody z działalności Osiedla Akademickiego
73	73		
		732	Dochody działalności badawczej finansowanej z NCN
75	75		
		750	Przychody finansowe
		755	Koszty finansowe
76	76		
		760	Pozostałe przychody operacyjne ze sprzedaży środków trwałych
		761,762	Pozostałe przychody operacyjne
		765	Pozostałe koszty operacyjne
79	79		
		790	Obroty wewnętrzne
		791	Koszty obrotów wewnętrznych

Ogólne zasady ewidencji na kontach zespołu 7

Konta „7” kosztów własnych

Konta zespołu „7” kosztów własnych służą do przeksięgowania kosztów zaewidencjonowanych na kosztach zespołu „5” - tego według miejsca powstania.. Konta te zamykane są w korespondencji z kontem 490. Księgowania na tych kontach wykonywane są w ostatnim miesiącu rozliczeniowym roku obrotowego.

Konto 710 „Koszt sprzedanych produktów”

Konto 710 służy do ewidencji:

Typowe zapisy **po stronie Wn konta 710** kosztów wytworzenia sprzedanych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów), lub zwróconych do jednostki produktów:

- Wartość sprzedanych produktów i półproduktów objętych ewidencją podczas składowania w cenach ewidencyjnych, w korespondencji z kontem 601
- Odchylenia debetowe od cen ewidencyjnych przypadające na produkty sprzedane, w korespondencji z kontem 621
- Koszty sprzedaży i zarządu, jeżeli jednostka ustala koszt własny sprzedanych produktów w korespondencji z kontem 530.

Typowe zapisy **po stronie Ma konta 710** kosztów wytworzenia sprzedanych produktów: Wartość wyrobów gotowych i półfabrykatów zwróconych przez nabywców w ramach zgłoszonych przez nich reklamacji:

- objętych ewidencją podczas składowania
- nieobjętych ewidencją podczas składowania
- Odchylenia kredytowe od cen ewidencyjnych przypadające na produkty sprzedane,
- Objęcie ewidencją bilansową zapasów na dzień kończący okres rozliczeniowy, jeżeli ewidencja kosztów prowadzona jest na kontach zespołu 4 i 5 lub tylko zespołu 5 (gdy produkty gotowe i półprodukty nie są objęte ewidencją podczas składowania),
- Przeniesienie sumy kosztów wytworzenia sprzedanych produktów na dzień bilansowy:

Konto 720, 721, 732 „Dochody działalności dydaktycznej, naukowej i własnej”

Konto 720 , 721 i 732 jest przeznaczone do ewidencji przychodów z tytułu subwencji dydaktyczno-naukowej z MNiSW oraz przychodów własnych działalności statutowej. Jednostka ustaliła odrębne konta syntetyczne dla poszczególnych rodzajów działalności, a mianowicie:

- konto 720 dochody działalności dydaktyczno-naukowej z MNiSW,
- konto 721 dochody własne działalności dydaktycznych i innych ,
- konto 732 inne dochody działalności naukowej finansowanej z NCN.

Konta 72 ...732 mogą wykazywać w ciągu roku tylko saldo Ma (kredytowe), które na koniec roku przenosi się na wynik finansowy, zapisem: **Wn konto 72.... / Ma konto 860.**

Typowe zapisy po stronie Wn konta 72...,732,;

przeniesienie salda na koniec roku obrotowego na konto 860 wynik finansowy.

Typowe zapisy po stronie Ma konta 72...,732;

wpływ subwencji, dotacji,

sprzedaż towarów lub innych usług związanych z działalnością statutową (faktura VAT lub rachunek zwykły)

Konto 750 „Przychody finansowe”

Konto 750 służy do ewidencji przychodów z operacji finansowych.

W zakres przychodów z operacji finansowych, które ujmuje się **po stronie Ma konta 750**, księgowane są m.in. przychody z tytułu:

- odsetek za zwłokę w zapłacie,
- odsetek od lokat i rachunków bankowych (z wyjątkiem odsetek od środków ZFŚS oraz ZFRON, które zwiększają te fundusze),

finansowych.

- Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 750 zapewnia wyodrębnienie przychodów finansowych dodatnich różnic kursowych (z wyjątkiem zaliczonych do zmniejszeń kosztów

środków trwałych w budowie lub ceny nabycia środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych); w rachunku zysków i strat wykazuje się nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi,

Po stronie Wn konta 750 księguje się zmniejszenia (korekty) uprzednio zarachowanych przychodów niezbędnych do prawidłowego sporządzenia rachunku zysków i strat.

W ciągu roku obrotowego konto 750 wykazuje saldo Ma (kredytowe), które na dzień bilansowy przenosi się na wynik finansowy.

Konto 755 „Koszty finansowe”

Konto 755 służy do ewidencji kosztów operacji finansowych.

Do kosztów finansowych, które ujmuje się **po stronie Wn konta 755**, księgowane są w szczególności:

- odsetki i prowizje od zaciągniętych kredytów i pożyczek, jeżeli nie dotyczą środków trwałych w budowie lub zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych,
- odsetki z tytułu zwłoki w zapłacie,
- opłaty dodatkowe z tytułu leasingu finansowego,
- ujemne różnice kursowe (z wyjątkiem zaliczonych do kosztów środków trwałych w budowie lub ceny nabycia środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych).

Korekty kosztów finansowych księgowane są ze znakiem minus.

Ewidencja szczegółowa zapewnia dane niezbędne do sporządzenia rachunku zysków i strat.

W ciągu roku konto 755 wykazuje saldo Wn (debetowe), które na dzień bilansowy przenosi się na wynik finansowy.

Konto 760, 761 i 762 „Pozostałe przychody operacyjne”

Konta 760, 761 i 762 służą do ewidencji przychodów związanych pośrednio z działalnością operacyjną jednostki.

Po stronie Ma tego konta księguje się w szczególności przychody z tytułu:

- sprzedaży, likwidacji (w tym złomowania) niefinansowych aktywów trwałych (tj. środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, a także inwestycji w nieruchomości i prawa),
- odpisania równowartości całości lub części uprzednio dokonanych odpisów aktualizujących wartość należności niefinansowych oraz odpisów aktualizujących niefinansowe aktywa trwałe i obrotowe,
- odpisania przedawnionych i umorzonych zobowiązań (z wyjątkiem zobowiązań o charakterze publicznoprawnym, nieobciążających kosztów oraz zobowiązań finansowych),
- otrzymania odszkodowań, darowizn, nieodpłatnie przyjętych składników majątkowych, dotacji subwencji i dopłat,
- odpisania raty dotacji, subwencji i dopłat otrzymanych na zakup lub budowę środków trwałych oraz prac rozwojowych,
- nadwyżki inwentaryzacyjne.

Ewentualne korekty zarachowanych w danym roku przychodów operacyjnych księgowane są ze znakiem minus..

Ewidencja szczegółowa do w/w kont uwzględnia podział na podstawowe tytuły przychodów występujących w jednostce

Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić dane niezbędne do sporządzenia rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych.

Konta 760, 761 i 762 w ciągu roku mogą wykazywać tylko saldo kredytowe (Ma), które na koniec roku przenosi się na wynik finansowy, zapisem: **Wn konto 760, 761 i 762 / Ma konto 86.**

Konto 765 „Pozostałe koszty operacyjne”

Konto 765 służy do ewidencji kosztów pośrednio związanych z podstawową działalnością operacyjną jednostki.

Po stronie Wn konta 765 księguje się w szczególności koszty związane:

- ze zbyciem środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji w nieruchomości i prawa,
- z odpisaniem należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych (jeżeli nie obciążają one uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego), z wyjątkiem należności o charakterze publicznoprawnym nieobciążających kosztów,
- z utworzeniem rezerw na pewne lub prawdopodobne straty z operacji gospodarczych, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi,
- z odpisami aktualizującymi wartość niefinansowych aktywów trwałych i obrotowych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami,
- z przekazaniem aktywów nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny,
- z odpisaniem kosztów prac badawczych i rozwojowych zakończonych niepowodzeniem,

Korekty zarachowanych uprzednio kosztów księgowane są ze znakiem minus.

Ewidencja szczegółowa do konta 765 uwzględnia podział na podstawowe tytuły kosztów występujących w jednostce.

Ewidencja zapewnia dane niezbędne do sporządzenia rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych.

Konto 765 w ciągu roku może wykazywać tylko saldo debetowe (Wn), które na koniec roku przenosi się na wynik finansowy, zapisem: **Wn konto 86, Ma konto 765**.

Konto 790 „Obroty wewnętrzne”

Konto 790 służy do ewidencji obrotów wewnętrznych w jednostkach sporządzających rachunek zysków i strat w wersji porównawczej.

Na koncie 790 księguje się ustalone narzuty kosztów ogólnouczelnianych, księgując je po stronie Ma tego konta. Księgowanie narzutów odbywa się raz do roku.

Po stronie Wn konta 790 księguje się ewentualne korekty zapisów dokonanych po stronie Ma tego konta.

Jednostki mogą nie prowadzić ewidencji szczegółowej do konta 790.

W ciągu roku obrotowego konto 790 może wykazywać tylko saldo kredytowe (Ma), które na dzień bilansowy przenosi się na wynik finansowy, zapisem: **Wn konto 790, Ma konto 86**.

Konto 791 „Koszty obrotów wewnętrznych”

Na koncie 791 księguje się zużycie produktów oraz usług na potrzeby wewnętrzne, ich przesunięcie do własnych jednostek, oraz nieodpłatne przekazanie i darowizny, zarachowując po stronie Wn tego konta koszt wytworzenia:

Po stronie Ma konta 791 księguje się ewentualne korekty zapisów dokonanych po stronie Wn tego konta.

Można nie prowadzić ewidencji szczegółowej do konta 791.

W ciągu roku obrotowego konto to może wykazywać tylko saldo debetowe (Wn), które na dzień bilansowy przenosi się w ciężar konta 49 „Rozliczenie kosztów”, zapisem: **Wn konto 49, Ma konto 791**.

ZESPÓŁ „ 8 ” FUNDUSZE, FUNDUSZE SPECJALNE, REZERWY I WYNIK FINANSOWY

Ogólna charakterystyka kont zespołu 8

Kapitał (fundusz) własny jest zaliczany do pasywów jednostki. Odzwierciedla on własne, czyli niewymagające spłaty, źródło finansowania jej aktywów.

W zależności od formy prawnej jednostki, to źródło finansowania aktywów występuje jako:

- **kapitał własny** - w spółkach handlowych (osobowych i kapitałowych), spółkach cywilnych osób fizycznych oraz jednostkach osób fizycznych prowadzących działalność we własnym imieniu i na własne ryzyko,
- **fundusz własny** - w przedsiębiorstwach państwowych, spółdzielniach, samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz innych jednostkach prowadzących działalność statutową w oparciu o wydzielone im mienie stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

We wszystkich wymienionych jednostkach mogą występować inne własne źródła finansowania zadań specjalnych, czyli tzw. **fundusze specjalne** - tworzone na podstawie obowiązujących jednostkę przepisów prawa.

Konta zespołu 8 „Fundusze własne, fundusze specjalne i wynik finansowy” służą - jak wskazuje nazwa zespołu - do ewidencji:

- zwiększeń, zmniejszeń i stanu funduszy własnych, w szczególności zasadniczego, zapasowego, rezerwowego, z aktualizacji wyceny (konta: 800, 805, 808, 807),
- zwiększeń, zmniejszeń i stanu funduszy własnych wydzielonych przez jednostkę oddziałom (zakładom) wchodzącym w jej skład, samodzielnie sporządzającym bilans oraz rachunek zysków i strat,
- zwiększeń, zmniejszeń i stanu funduszy specjalnych (konto 85),
- ustalania i rozliczania wyniku finansowego (konta 82, 86, 87),
- rezerw tworzonych na zobowiązania w trybie art. 35d ustawy o rachunkowości (konto 842 i 843),
- rozliczeń międzyokresowych przychodów - dokonywanych według zasad określonych w art. 41 ustawy o rachunkowości (konto 845).

Konto 800 „Fundusz podstawowy”

Konto 800 jest przeznaczone do ewidencji zwiększeń, zmniejszeń i stanu funduszu podstawowego jednostki.

Na koncie 800 po stronie Ma księgowane są generalnie utworzenie funduszu w nowo powstałej jednostce oraz jego zwiększenia w czasie jej trwania, a w szczególności z tytułu:

- odpisy z zysku netto,
- równowartość sfinansowanych z subwencji, dotacji i środków z innych źródeł, zakończonych i oddanych do użytkowania inwestycji budowlanych w zakresie budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- równowartość nieodpłatnie otrzymanych od Skarbu Państwa lub innych jednostek budynków i lokali, obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz gruntów,
- równowartość przyjętych do użytkowania budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej sfinansowanych z wpływów z udziałów na inwestycje wspólne,
- równowartość nieodpłatnie otrzymanych obligacji,
- kwotę zwiększenia majątku uczelni publicznej, wynikającą z aktualizacji wyceny środków trwałych, przeprowadzonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym osób prawnych (Dz. U. z 2000 rr. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.).

Po stronie Wn konta 800 księguje się zmniejszenia funduszu spowodowane, np.:

- pokrycie straty netto,
- umorzenie budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- równowartość nieodpłatnie przekazanych budynków i lokali, obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz gruntów,
- kwotę zmniejszenia wartości majątku uczelni publicznej, wynikającą z aktualizacji wyceny środków trwałych, przeprowadzonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym osób prawnych.

W Akademii Pomorskiej konto księgowe 800 posiada szereg analityk z uwzględnieniem potrzeb wynikających z formy prawnej jednostki. Saldo konta 800 odzwierciedla stan funduszu, konto 800 w jednostce posiadającej osobowość prawną może wykazywać wyłącznie saldo Ma (kredytowe). Na dzień bilansowy Fundusz podstawowy wycenia się w wartości nominalnej. Fundusz zasadniczy odzwierciedla wartość mienia uczelni publicznej.

Konto 805 „Fundusz zapasowy”

Konto 805 jest przeznaczone do ewidencji zwiększeń, zmniejszeń i stanu funduszu zapasowego jednostki, tworzonego na podstawie obowiązujących ją przepisów prawa (Kodeksu spółek handlowych, ustawy Prawo spółdzielcze, ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych, ustawy o zakładach opieki zdrowotnej).

Fundusz zapasowy odzwierciedla dodatkowe własne źródło finansowania aktywów danej jednostki. W zależności od formy prawnej jednostki, występuje on pod różną nazwą - np. jako: kapitał zapasowy w spółkach handlowych, kapitał zasobowy w spółdzielniach (dodatkowo - fundusz zasobów mieszkaniowych w spółdzielniach mieszkaniowych), fundusz przedsiębiorstwa w przedsiębiorstwach państwowych, fundusz zakładu w SP ZOZ.

Na koncie 805 po stronie Wn księgowane są zmniejszenia funduszu przykładowo z tytułu:

- pokrycia straty stanowiącej wynik finansowy,
- nadwyżki ceny nabycia sprzedanych udziałów lub akcji własnych nad ceną ich sprzedaży - kwota do wysokości kapitału zapasowego,

- nadwyżki ceny nabycia nad wartością nominalną własnych udziałów lub akcji umorzonych w drodze obniżenia kapitału zakładowego (z wyjątkiem udziałów nabytych w drodze egzekucji, umarzanych bez obniżania kapitału zakładowego) - kwota do wysokości kapitału zapasowego,
- przekazania nieodpłatnie środków trwałych przez przedsiębiorstwo państwowe - według ich wartości netto,
- wykupu przez przedsiębiorstwo państwowe nieruchomości,
- kosztów poniesionych w związku z założeniem lub późniejszym rozszerzeniem spółki akcyjnej - kwota do wysokości agio, czyli nadwyżki ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji.

Natomiast po stronie Ma konta 805 księguje się utworzenie funduszu oraz jego zwiększenia m.in. z tytułu:

- przeznaczenia na fundusz części rocznego zysku,
- nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, a pozostałe po pokryciu kosztów emisji akcji,
- dopłat akcjonariuszy w zamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom,
- nadwyżki wartości wkładu nad wartością udziałów objętych w spółce z o.o.,
- nadwyżki wartości nominalnej nad niższą ceną nabycia akcji własnych,
- nadwyżki powstałej na własnych akcjach lub udziałach w razie ich zbycia po cenach sprzedaży (pomniejszonych o koszty sprzedaży) wyższych od cen nabycia,
- zarachowania (w dacie uprawomocnienia się postanowienia o zakończeniu postępowania naprawczego lub upadłościowego) wartości zobowiązań bezwarunkowo umorzonych,
- zasilenia funduszu zasobów mieszkaniowych w spółdzielniach mieszkaniowych z dotacji, subwencji i innych dopłat na dofinansowanie budowy obiektów,
- różnic z aktualizacji wyceny rozchodowanych środków trwałych, jeżeli odrębne przepisy nie nakazują odnoszenia ich na pozostałe przychody operacyjne.

Saldo Ma konta 805 odzwierciedla stan funduszu zapasowego jednostki i funduszu zapasowego wydzielonego zakładom lub oddziałom jednostki (saldo Wn - w jednostce wydzielającej, saldo Ma - w zakładzie lub oddziale tej jednostki). Konto 805 w jednostce posiadającej osobowość prawną nie powinno wykazywać salda debetowego. Ewentualne straty jednostki nieznajdujące pokrycia w tym kapitale (funduszu) powinny pozostawać na koncie 82 „Rozliczenie wyniku finansowego”.

Konto 807 „Fundusz z aktualizacji wyceny”

Konto 807 jest przeznaczone w szczególności do ewidencji:

- różnicy wartości netto środków trwałych, o której mowa w art. 31 ust. 4 ustawy o rachunkowości, powstałej na skutek aktualizacji wyceny, na podstawie odrębnych przepisów,
- odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości dotychczas używanych środków trwałych, objętych uprzednio aktualizacją wyceny w trybie art. 31 ust. 3 ustawy o rachunkowości, do wysokości różnicy będącej skutkiem wyceny odniesionej na fundusz z aktualizacji wyceny, stosownie do art. 32 ust. 5 ustawy o rachunkowości,
- skutków przeszacowania inwestycji zaliczonych do finansowych aktywów trwałych do poziomu ich cen rynkowych - stosownie do art. 35 ust. 4-6 ustawy o rachunkowości,
- różnicy z wyceny aktywów jednostki po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania,
- rezerwy utworzonej na przewidywane dodatkowe koszty i straty spowodowane zaniechaniem lub utratą zdolności do kontynuowania działalności w znaczeniu art. 5 ust. 2 ustawy

o rachunkowości, ustalonych w trybie i według zasad określonych w art. 29 ustawy o rachunkowości.

Ewidencja prowadzona na kontach analitycznych do konta 807 powinna umożliwiać w szczególności ustalenie:

- stanu funduszu na początek i koniec danego okresu sprawozdawczego,
- rodzaju składników aktywów objętych aktualizacją wyceny,
- tytułów zmian ich wartości.

Konto 807 w jednostce kontynuującej działalność wykazuje wyłącznie saldo kredytowe. Zarówno zwiększenia jak i zmniejszenia konta 807 dokonuje się w korespondencji z zespołem „0”.

Konto 808 „Fundusz rezerwowy”

Konto 808 jest przeznaczone do ewidencji funduszu rezerwowego tworzonego nieobligatoryjnie - zgodnie z postanowieniami umowy spółki z o.o. lub statutu spółki akcyjnej, poza wyjątkiem określonym w art. 36 ust. 2e ustawy o rachunkowości.

Stosownie do postanowień zawartych w ww. przepisie ustawy o rachunkowości, w razie powzięcia przez wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uchwały określającej termin i wysokość dopłat, równowartość dopłat ujmuje się na kapitale rezerwowym i wykazuje się w odrębnej pozycji pasywów bilansu jako „Kapitał rezerwowy z dopłat wspólników”. Stanowi on składnik kapitału własnego do czasu, aż zostanie wykorzystany w sposób uzasadniający jego odpisanie. Uchwalone, lecz niewniesione dopłaty wspólników wykazuje się w dodatkowej pozycji kapitałów własnych jako „Należne dopłaty na poczet kapitału rezerwowego (wielkość ujemna)”.

Fundusz rezerwowy, który odzwierciedla dodatkowe (obok zapasowego) własne źródło finansowania aktywów, może być tworzony również przez inne jednostki niż spółki z o.o. i akcyjne - na podstawie umowy, statutu lub uchwały podjętej przez właściwy organ danej jednostki.

Na koncie 808 po stronie Wn księguje się zmniejszenia funduszu w związku z wykorzystaniem go na cele, dla sfinansowania których został utworzony, rozwiązanie zbędnego funduszu - na podstawie stosownej uchwały właściwego organu jednostki. Natomiast po stronie Ma księguje się utworzenie funduszu w trybie obowiązującym jednostkę, podwyższanie funduszu ze źródeł dopuszczonych przepisami prawa.

Ewidencja prowadzona na kontach analitycznych do konta 812 powinna w szczególności umożliwiać ustalenie na dany moment:

- stanu poszczególnych funduszy rezerwowych według celów ich utworzenia,
- tytułów ich zwiększeń i zmniejszeń w trakcie roku obrotowego,
- wysokości ewentualnych funduszy rezerwowych wydzielonych zakładom (oddziałom) jednostki.

Saldo Ma konta 808 odzwierciedla stan funduszy rezerwowych jednostki i funduszy rezerwowych wydzielonych zakładom lub oddziałom jednostki (saldo Wn - w jednostce wydzielającej, saldo Ma - w zakładzie lub oddziale tej jednostki).

Konto 821 „Rozliczenie wyniku finansowego”

Konto 821 jest przeznaczone do ewidencji operacji gospodarczych związanych z:

- rozliczaniem wyniku finansowego osiągniętego za rok obrotowy oraz poprzednie lata, które następuje na podstawie i pod datą uchwały podjętej przez organ zatwierdzający o sposobie podziału lub pokrycia wyniku finansowego wykazanego w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym jednostki (art. 53 ust. 3 i 4 ustawy o rachunkowości),
- ujmowaniem skutków korekty błędów podstawowych, popełnionych w latach ubiegłych, ale ujawnionych w roku obrotowym (art. 54 ust. 3 ustawy o rachunkowości),
- stratami powstałymi podczas umorzenia lub sprzedaży własnych akcji lub udziałów, niepokrytymi kapitałem zapasowym (art. 36a ustawy o rachunkowości).

Konto 821 może wykazywać na dany moment:

- saldo debetowe (Wn), które odzwierciedla wysokość niepokrytej straty, lub
- saldo kredytowe (Ma), które odzwierciedla kwotę niepodzielonego zysku.

Konto 821 może nie wykazywać żadnego salda, np. po zaksięgowaniu rozliczenia wyniku finansowego (podziale zysku lub pokryciu straty).

Konto 845 „Rozliczenia międzyokresowe przychodów”

Konto 845 jest przeznaczone do ewidencji operacji gospodarczych związanych ze zdarzeniami, których finansowe skutki będą stanowić przychody w późniejszych (niż bieżący) okresach sprawozdawczych.

Po stronie Ma konta 845 księguje się zwiększenia przychodów w korespondencji:

- z zespołem „0” - nieodpłatnie otrzymane składniki majątkowe, podlegające amortyzacji,
- z zespołem „1” - wpłaty dotacji,
- z zespołem „2” - sprzedaż składników majątkowych, rozliczenie wpłat na studia niestacjonarne, podyplomowe, konferencje, kursy, szkolenia.

Po stronie Wn konta 845 księgowane są zmniejszenia z tytułu:

- przeniesienia przychodów działalności badawczej do wysokości poniesionych w danym okresie kosztów tej działalności,
- przeniesienia przychodów działalności projektowej do wysokości poniesionych w danym okresie kosztów tej działalności, oraz otrzymanych środków finansowych,

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są w trybie art. 41 ustawy o rachunkowości, z zachowaniem zasady ostrożności nie stanowią zamkniętego katalogu.

Ewidencja analityczna prowadzona do konta 845 powinna co najmniej umożliwiać ustalenie poszczególnych tytułów rozliczeń międzyokresowych przychodów, ich stan na dany moment oraz podział na długoterminowe i krótkoterminowe.

Konto 845 wykazuje z reguły saldo kredytowe (Ma), które odzwierciedla wielkość przyszłych przychodów jednostki. Ewentualne saldo debetowe (Wn), które może wystąpić w jednostkach świadczących długotrwałe usługi, w tym budowlane, odzwierciedla równowartość zarachowanych przychodów, które nie stanowią jeszcze wymagalnych należności.

W Akademii Pomorskiej konto 845 posiada 2 członową analitykę pozwalającą ustalić wielkość oraz źródło otrzymanych środków do rozliczenia w czasie.

Konto 85 „Fundusze specjalne”

Konto 85 jest przeznaczone do ewidencji tworzenia i zwiększeń oraz wykorzystania funduszy specjalnych niezaliczanych do funduszu własnego jednostki, tworzonych na mocy przepisów prawa

obowiązkowo lub dobrowolnie, przykładowo: zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, funduszu stypendialnego, funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych itd.

Na koncie 85 księguje się po stronie Wn wykorzystanie funduszu specjalnego na cele przewidziane w przepisach prawa, a w szczególności:

- na pokrycie wydatków finansowanych z danego funduszu,
- umorzenie pożyczek udzielanych ze środków funduszu,
- pomoc bezzwrotną,
- finansowanie budowy lub zakupu środków trwałych w granicach określonych dla danego funduszu specjalnego,
- pokrycie kosztów utrzymania środków trwałych lub ewentualne dofinansowanie kosztów utrzymania zakładowych obiektów (np. socjalnych).

Po stronie Ma konta 85 ujmuje się utworzenie i zwiększenia funduszu ze źródeł przewidzianych w przepisach prawa, a w szczególności:

- z odpisów w koszty działalności operacyjnej,
- z zysku do podziału,
- z odsetek od środków funduszu zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym,
- z oprocentowania pożyczek udzielonych z funduszu,
- ze sprzedaży świadczeń funduszu i sprzedaży środków trwałych służących wyodrębnionej działalności,
- z ulg podatkowych lub zwrotów podatku,
- z dotacji, darowizn.

Ewidencja analityczna do konta „85.” prowadzona jest w sposób umożliwiający ustalenie:

- stanu poszczególnych funduszy specjalnych tworzonych przez jednostkę,
- tytułów zwiększeń i zmniejszeń danego funduszu specjalnego.

Konto 85 może wykazywać wyłącznie saldo kredytowe (Ma), które odzwierciedla na dany moment stan funduszy specjalnych jednostki.

W Akademii Pomorskiej wyodrębnione są następujące fundusze:

851 – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, ,
852 – Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
854 – Fundusz Stypendialny,
857 – Własny Fundusz Stypendialny.

Konto 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”

Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS) jest tworzony i wykorzystywany zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. nr 70, poz. 335 ze zm.) - niezależnie od formy prawnej jednostki i rodzaju prowadzonej działalności. Dla konta tego wyodrębniono 20 analityk.

W Akademii Pomorskiej podstawą do naliczenia odpisu jest wysokość planu wynagrodzeń osobowych w dydaktyce oraz Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów zgodnie z art. 144 ust.1 PoSWiN. Zgodnie z art. 144 ust. 3 cytowanej ustawy naliczany jest też odpis na byłych pracowników APS. Do wynagrodzeń tych nie są zaliczane odprawy emerytalne i jubileuszówki oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne.

Na koncie 851 po stronie Wn księguje się zmniejszenia funduszu z tytułu:

- wypłaty zapomóg i innych świadczeń dla pracowników, emerytów i rencistów,
- finansowanie świadczeń rzeczowych,
- organizowania różnych form wypoczynku,
- umorzenie spłat pożyczek.

Natomiast po stronie Ma konta 851 księguje się zwiększenia funduszu m.in. z tytułu:

- coroczny odpis podstawowy dla pracowników i emerytów , księgowanych w ciężar kosztów zespołu „4”,
- odsetek od środków Funduszu przechowywanych na rachunku bankowym,
- wpływów z oprocentowania pożyczek udzielonych ze środków ZFŚS na cele remontowe bądź mieszkaniowe,

Konto 852 „Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych” (FWON)

W/w Fundusz w Uczelni działa w oparciu o art. 365 ust.6 Ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” z przeznaczeniem na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej.

Na koncie 852 po stronie Wn księguje się zmniejszenia funduszu z tytułu:

- wydatków bieżących,
- kosztów nabycia lub wytworzenia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o wartości początkowej nie wyższej niż 10,0 tys. zł związanych bezpośrednio z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania i kształcenia oraz nauki,
- kosztów remontów, eksploatacji i konserwacji urządzeń typu: windy, dźwigi,
- dostosowania miejsc i ciągów komunikacyjnych,
- kosztów konsultacji/szkoleń specjalistycznych,
- zapewnienie literatury specjalistycznej i naukowej w tym zakup pozycji bibliotecznych,
- kosztów dodatkowych zajęć konsultacyjno-wyrównawczych, lektoratów językowych, wsparcia psychologicznego itp.,
- kosztów transportu,
- kosztów wynagrodzeń asystentów.

Natomiast po stronie Ma konta 852 księguje się zwiększenia funduszu m.in. z tytułu:

- wpływów dotacji z MNiSW ,
- wpływów z innych źródeł,
- odsetek od środków Funduszu przechowywanych na rachunku bankowym.

Saldo Ma FWON oznacza stan środków funduszu, środki niewykorzystane w roku budżetowym pozostają w funduszu na rok następny. Na potrzeby funduszu w księgach pomocniczych wyodrębniono 40 analityk pozwalających na ustalenie źródeł tworzenia oraz wykorzystania funduszu. Dla w/w funduszu w BGK prowadzony jest odrębny rachunek bankowy.

Konto 854 „Fundusz Stypendialny” (FS)

W/w Fundusz w Uczelni działa w oparciu o art. 365 ust. 3 Ustawy „Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce”. Dla zapewnienia pełnej informacji konto 854 w księgach pomocniczych posiada 38 analityk pozwalających na ustalenie źródeł tworzenia oraz wykorzystania funduszu.

Księgowania na poszczególnych analitykach pozwalają ustalić stan funduszu, bilans zamknięcia danego roku stanowi bilans otwarcia dla roku następnego. Środki niewykorzystane w roku budżetowym pozostają w funduszu na rok następny.

Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń wprowadzany jest zarządzeniem Rektora. Dla w/w funduszu w BGK prowadzony jest odrębny rachunek bankowy.

Na koncie 854 po stronie Wn księguje się zmniejszenia funduszu z tytułu:

- wypłat świadczeń dla studentów z tytułu stypendiów socjalnych, specjalnych oraz Rektora,
- wypłat zapomóg,
- wypłat świadczeń dla doktorantów z tytułu stypendiów socjalnych, specjalnych oraz Rektora.

Natomiast po stronie Ma konta 854 księguje się zwiększenia funduszu m.in. z tytułu:

- wpływów dotacji z MNiSW ,
- wpływów z innych źródeł,
- odsetek od środków Funduszu przechowywanych na rachunku bankowym.

Saldo Ma FS oznacza stan środków funduszu, środki niewykorzystane w roku budżetowym pozostają w funduszu na rok następny. Na potrzeby funduszu w księgach pomocniczych wyodrębniono 40 analityk pozwalających na ustalenie źródeł tworzenia oraz wykorzystania funduszu.

Konto 857 „Własny Fundusz Stypendialny”

W/w Fundusz Uczelnia może tworzyć na podstawie art. 420 ust. 1 Ustawy „Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce”. Fundusz ten przeznaczony jest na stypendia za wyniki w nauce dla studentów oraz stypendia naukowe dla pracowników i doktorantów. Zasady przyznawania stypendiów dla studentów

i doktorantów są uzgadniane odpowiednio z samorządem studentów lub samorządem doktorantów.

1. Własny fundusz stypendialny jest tworzony w formie odpisu w ciężar kosztów działalności dydaktycznej.
2. Odpis ten nie może być większy niż 20% planowanego zysku na dany rok. W przypadku osiągnięcia zysku mniejszego niż planowany, odpis ustala się w odpowiedniej proporcji, w przypadku zysku większego odpis ustala się w wielkości planowanej.
3. Odpis dokonany w danym roku obrotowym może być wykorzystywany począwszy od następnego roku obrotowego. Odpis nie może być dokonany, jeżeli jego utworzenie spowodowałoby stratę w danym roku.
4. Własny fundusz stypendialny tworzy się również z wpłat osób fizycznych i prawnych przeznaczonych na ten fundusz.

Na koncie 857 po stronie Wn księguje się zmniejszenia funduszu z tytułu:

- wypłat świadczeń dla studentów oraz doktorantów,
- wypłat świadczeń dla pracowników Uczelni.

Natomiast po stronie Ma konta 857 księguje się zwiększenia funduszu m.in. z tytułu:

- utworzenie funduszu w ciężar kosztów dydaktycznych,
- wpływów z innych źródeł tj. od osób fizycznych i prawnych.

Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania stypendiów wprowadzany jest zarządzeniem Rektora.

Konto 860 „Wynik finansowy”

Konto 860 jest przeznaczone do ustalania wyniku finansowego netto Uczelni. Po stronie Wn konta 860 księguje się na koniec roku obrotowego lub na inny dzień bilansowy:

w każdej jednostce (niezależnie od sporządzanego wariantu rachunku zysków i strat):

- a) wartość w cenie zakupu (nabycia) sprzedanych w danym okresie towarów i materiałów,
- b) koszty finansowe,
- c) pozostałe koszty operacyjne,
- d) zarachowany podatek dochodowy od osób prawnych oraz inne obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego,
- e) koszt obrotów wewnętrznych (jeżeli wystąpiły w roku obrotowym zapisy na koncie 79-1).

Natomiast po stronie Ma konta 86 księguje się:

w każdej jednostce (niezależnie od sporządzanego wariantu rachunku zysków i strat):

- a) przychody finansowe,
- b) pozostałe przychody operacyjne,
- c) obroty wewnętrzne (jeżeli wystąpiły w roku obrotowym zapisy na koncie 79-0).

Z ustawy o rachunkowości nie wynika obowiązek prowadzenia ewidencji analitycznej do konta 86.

Konto 86 może wykazywać na koniec roku obrotowego:

- **saldo kredytowe**, które odzwierciedla **zysk finansowy** albo
- **saldo debetowe**, które odzwierciedla **stratę finansową**.

Saldo konta 86 podlega przeksięgowaniu na konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego” w księgach rachunkowych następnego roku obrotowego - pod datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy, za który uzyskano dany wynik finansowy. Jeżeli sprawozdanie finansowe nie zostanie zatwierdzone, wynik finansowy przenosi się na konto 82 na dzień kończący ten następny rok obrotowy.

Typowe zapisy po stronie Wn konta 860

Lp.	Treść operacji gospodarczej	Konto przeciwne (strona Ma)
Jednostka prowadzi ewidencję kosztów na kontach zespołu 4 i 5 oraz sporządza wariant porównawczy rachunku zysków i strat		
1.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów w cenie nabycia (zakupu), koszty finansowe, pozostałe koszty operacyjne, koszty rodzajowe	749, 755, 765, 791, 400 do 409
2.	Zarachowany podatek dochodowy i inne obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	871
3.	Saldo Wn konta 49 odzwierciedlające zmniejszenie stanu produktów i rozliczeń międzyokresowych kosztów w stosunku do stanu na początek roku obrotowego	49
4.	Przeniesienie zysku za poprzedni rok obrotowy	821

Typowe zapisy po stronie Ma konta 860

Lp.	Treść operacji gospodarczej	Konto przeciwne
-----	-----------------------------	-----------------

		(strona Wn)
Jednostka prowadzi ewidencję kosztów na kontach zespołu 4 i 5 oraz sporządza wariant porównawczy rachunku zysków i strat		
1.	Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów, działalności Osiedla Akademickiego, przychody finansowe, pozostałe przychody operacyjne,	720, 721, 724, 730, 732, 750, 760, 761, 762, 763
2.	Obroty wewnętrzne	790
3.	Saldo Ma konta 49 odzwierciedlające zwiększenie stanu produktów i rozliczeń międzyokresowych kosztów w stosunku do stanu na początek roku obrotowego	49
4.	Przeniesienie straty za poprzedni rok obrotowy	821

Saldo konta 860 – wyraża wynik finansowy netto z całokształtu działalności Uczelni za rok obrotowy. Ewidencja szczegółowa do tego konta jest zbędna, gdyż wynik finansowy ustalany jest jednorazowo w danym roku.

Konto 871 „Podatek dochodowy i inne obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego”

Konto 871 jest przeznaczone do ewidencji:

- obowiązkowych zmniejszeń wyniku finansowego z różnych tytułów przewidzianych przepisami prawa, a w szczególności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych,

Na koncie 871 po stronie Wn księguje się:

- naliczony podatek dochodowy od osób prawnych,
- utworzenie rezerwy na odroczony podatek dochodowy od osób prawnych; tworzy się ją w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości,
- wykorzystanie, zmniejszenie wysokości lub rezygnacja z tworzenia aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od osób prawnych.

Natomiast po stronie Ma konta 871 księguje się:

- zmniejszenie naliczonego podatku dochodowego od osób prawnych,
- utworzenie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od osób prawnych; ustala się je w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności,
- wykorzystanie, zmniejszenie wysokości lub rezygnacja z tworzenia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego od osób prawnych.

Ewidencja analityczna do konta 871 powinna być prowadzona według tytułów obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego jednostki.

W ciągu roku konto 871 wykazuje zazwyczaj saldo debetowe (Wn). Saldo konta 871 przenoszone jest na dzień bilansowy na konto 860 „Wynik finansowy”.